

Пояснения към консолидирания финансов отчет

1. Предмет на дейност

Основната дейност на Монбат АД и неговите дъщерни предприятия („Групата“) се състои от производство, сервиз и реализация на акумулатори; инженерингова и развойно-внедрителска дейност; производство и търговия на оборудване за изработване на акумулатори; външна и вътрешна търговия и изграждане на търговски мрежи; специализирани магазини и представителства, рециклиране на олово и оловосъдържащи сплави.

Предприятието-майка Монбат АД („Дружеството“) има същата основна дейност. Дружеството е регистрирано като акционерно дружество по ф.д. 4636/1999 г. на СГС. Седалището и адресът на управление на Дружеството е гр.София, бул.Черни връх N 32А. Дружеството е регистрирано на Българска фондова борса на 22.12.2006 г.

Основното място на дейност е гр. Монтана ул. „Индустриална“ 76.

Акциите на Дружеството са регистрирани на Българската фондова борса.

Дружеството се управлява чрез едностепенна система на управление – Съвет на Директорите.

Членове на Съвета на директорите са:

1. Атанас Стоилов Бобоков - председател
2. Петър Николов Бозаджиев
3. Йордан Атанасов Карабинов
4. Пламен Стоилов Бобоков
- 5.Александър Викторов Чаушев
- 6.Николай Георгиев Тренчев
- 7.Стоян Живков Сталев
8. Евелина Славчева
- 9.Флориан Хют

Изпълнителен директор е Атанас Стоилов Бобоков

Крайният собственик на Групата е Приста Ойл Груп Б.В.Холандия.

Информация относно наименованието, страната на учредяване, дяловото участие и правото на глас за всяко дъщерно дружество, включено в консолидацията, е предоставена в пояснение 4.

2. Основа за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет на Групата е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (ЕС).

Консолидираният финансов отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на предприятието майка. Всички суми са представени в хиляди лева ('000 лв.) (включително сравнителната информация за 2015 г.), освен ако не е посочено друго.

Консолидираният финансов отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Към датата на изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет ръководството е направило преценка на способността на Групата да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Групата Съветът на директорите очаква, че Групата има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на консолидирания финансов отчет.

Първоначално прилагане на нови изменения към съществуващи стандарти, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните изменения към съществуващи стандарти и нови разяснения, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС са влезли в сила за текущия отчетен период:

- **Изменения на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети, МСФО 12 Оповестяване на дялове в други предприятия и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия** – Инвестиционни предприятия: Прилагане на изключението за консолидация, приети от ЕС на 22 септември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016);
- **Изменения на МСФО 11 Съвместни споразумения** – Счетоводно отчитане на придобиване на участия в съвместна дейност – приети от ЕС на 24 ноември 2015 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016);
- **Изменения на МСС 1 Представяне на финансови отчети** – Инициатива за оповестяване – приети от ЕС на 18 декември 2015 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016);
- **Изменения на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения и МСС 38 Нематериални активи** – Изясняване на допустимите методи за амортизация – приети от ЕС на 2 декември 2015 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016);
- **Изменения на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения и МСС 41 Земеделие** – Плододайни растения – приети от ЕС на 23 ноември 2015 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016);
- **Изменения на МСС 19 Доходи на наети лица** - Планове с дефинирани доходи: Вноски от наетите лица – приети от ЕС на 17 декември 2014 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 февруари 2015);
- **Изменения на МСС 27 Индивидуални финансови отчети** – Метод на собствения капитал в индивидуалните финансови отчети – одобрени от ЕС на 18 декември 2015 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016);

- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2010-2012)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 2, МСФО 3, МСФО 8, МСФО 13, МСС 16, МСС 24 и МСС 38) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки – приети от ЕС на 17 декември 2014 (измененията са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 февруари 2015);
- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2012-2014)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 5, МСФО 7, МСС 19 и МСС 34) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки – приети от ЕС на 15 декември 2015 (измененията са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016).

Приемането на тези изменения към съществуващи стандарти не е довело до промени в счетоводната политика на Групата.

Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- **МСФО 9 Финансови инструменти** – приет от ЕС на 22 ноември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **МСФО 15 Приходи от договори с клиенти** и изменения на МСФО 15 “Дата на влизане в сила на МСФО 15” - приет от ЕС на 22 септември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018).

Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

- **МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – ЕС е взел решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт;
- **МСФО 16 Лизинг** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);
- **Изменение на МСФО 2 Плащане на базата на акции** – Класифициране и измерване на сделки на базата на акции (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);
- **Изменение на МСФО 4 Застрахователни договори** – Приложение на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 или при първоначално приложение на МСФО 9 Финансови инструменти);

- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия** - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал);
- **Изменение на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти** – Изясняване на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);
- **Изменение на МСС 7 Отчет за паричните потоци** - Инициатива за оповестяване (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2017);
- **Изменение на МСС 12 Данъци върху дохода** – Признаване на активи по отсрочени данъци за нереализирани загуби (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2017).
- **Изменение на МСС 40 Инвестиционни имоти** – Прехвърляне на инвестиционни имоти (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2014-2016)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 1, МСФО 12 и МСС 28) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки (измененията на МСФО 12 са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2017, а измененията на МСФО 1 и МСС 28 са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **КРМСФО 22 Сделки в чуждестранна валута и авансови плащания** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018).

Групата очаква приемането на тези нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Дружеството в периода на първоначалното им прилагане.

Отчитането на хеджирането, отнасящо се до портфейли от финансови активи и пасиви, чиито принципи не са приети от ЕС, е все още нерегулирано.

Според преценката на Групата, прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно **МСС 39: Финансови инструменти: Признаване и оценяване**, няма да окаже съществен ефект върху консолидирания финансов отчет, ако се приложи към отчетната дата.

3. Счетоводна политика

3.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този консолидиран финансов отчет, са представени по-долу.

Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на отделните видове активи, пасиви, приходи и разходи, съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към консолидирания финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения консолидиран финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

3.2. Представяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“ (ревизиран 2007 г.). Групата прие да представя консолидирания отчет за всеобхватния доход в два отделни отчета: консолидиран отчет за доходите и консолидиран отчет за всеобхватния доход.

В консолидирания отчет за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Групата:

- а) прилага счетоводна политика ретроспективно;
- б) преизчислява ретроспективно позиции в консолидирания финансов отчет; или
- в) прекласифицира позиции в консолидирания финансов отчет.

3.3. База за консолидация

Във финансовия отчет на Групата са консолидирани финансовите отчети на Предприятието-майка и всички дъщерни предприятия към 31 декември 2016 г. Дъщерните предприятия са всички предприятия, при които Групата упражнява контрол върху финансовата и оперативната им политика. Предприятието майка придобива и упражнява контрол, като притежава повече от половината от общия брой права на глас. Всички дъщерни предприятия имат отчетен период, приключващ към 31 декември.

Всички вътрешногрупови сделки и салда се елиминират, включително нереализираните печалби и загуби от трансакции между дружества в Групата. Сумите, представени във финансовите отчети на дъщерните предприятия са коригирани, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика, прилагана от Групата.

Печалба или загуба и друг всеобхватен доход на дъщерни предприятия, които са придобити или продадени през годината, се признават от датата на придобиването, или съответно до датата на продажбата им.

Неконтролиращото участие като част от собствения капитал представлява дялът от печалбата или загубата и нетните активи на дъщерното предприятие, които не се притежават от Групата. Общият всеобхватен доход или загуба на дъщерното предприятие се отнася към собствениците на предприятието майка и неконтролиращите участия на базата на техния относителен дял в собствения капитал на дъщерното предприятие.

Ако Групата загуби контрол над дъщерното предприятие, всякаква инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие, се признава по справедлива стойност към датата на загубата на контрол, като промяната в балансовата стойност се отразява в печалбата или загубата. Справедливата стойност на всяка инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие към датата на загуба на контрол се счита за справедлива стойност при първоначално признаване на финансов актив в съответствие с МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“ или, където е уместно, за себестойност при първоначално признаване на инвестиция в асоциирано или съвместно контролирано предприятие.

В допълнение всички суми, признати в друг всеобхватен доход по отношение на това дъщерно предприятие, се отчитат на същата база, както би било необходимо, ако Групата директно се е била освободила от съответните активи или пасиви (напр. рекласифицирани в печалбата или загубата или отнесени директно в неразпределената печалба съгласно изискванията на съответния МСФО).

Печалбата или загубата от отписването на инвестиция в дъщерно предприятие представлява разликата между i) сумата от справедливата стойност на полученото възнаграждение и справедливата стойност на всяка задържана инвестиция в бившето дъщерно предприятие и ii) балансовата сума на активите (включително репутация) и пасивите на дъщерното предприятие и всякакво неконтролиращо участие.

3.4. Бизнес комбинации

Всички бизнес комбинации се отчитат счетоводно по метода на покупката. За бизнес комбинации, осъществени след 1 януари 2010 г., са приложени изискванията на МСФО 3 ревизиран. Прехвърленото възнаграждение в бизнес комбинация се оценява по справедлива стойност, която се изчислява като сумата от справедливите стойности към датата на придобиване на активите, прехвърлени от придобиващия, поетите от придобиващия задължения към бившите собственици на придобиваното предприятие и капиталовите участия, емитирани от Групата.

Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност на активи или пасиви, възникнали в резултат на възнаграждения под условие. Разходите по придобиването се отчитат в печалбата или загубата в периода на възникването им.

Методът на покупката включва признаване на разграничимите активи и пасиви на придобиваното предприятие, включително условните задължения, независимо дали те са били признати във финансовите отчети на придобиваното предприятие преди бизнес комбинацията. При първоначалното признаване активите и пасивите на придобитото дъщерно предприятие са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност, която служи като база за последващо оценяване в съответствие със счетоводната политика на Групата.

За всяка бизнес комбинация Групата оценява всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие, което представлява дял от собствения му капитал и дава право на ликвидационен дял, или по справедлива стойност или по пропорционален дял на неконтролиращото участие в разграничимите нетни активи на придобиваното предприятие. Другите видове неконтролиращо участие се оценяват по справедлива стойност или, ако е приложимо, на база, определена в друг МСФО.

Репутацията се признава след определяне на всички разграничими нематериални активи. Тя представлява превишението на сумата от а) справедливата стойност на прехвърленото възнаграждение към датата на придобиване, б) размера на всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие и в) в бизнес комбинация, постигната на етапи, справедливата стойност към датата на придобиване на държаното преди капиталово участие на Групата в придобиваното предприятие, над справедливата стойност на разграничимите нетни активи на придобиваното дружество към датата на придобиване. Всяко превишение на справедливата стойност на разграничимите нетни активи над изчислената по-горе сума се признава в печалбата или загубата непосредствено след придобиването.

При бизнес комбинация, постигната на етапи, Групата преоценява държаното преди капиталово участие в придобиваното предприятие по справедлива стойност към датата на придобиване (т.е. към датата на придобиване на контрол) и признава произтичащата печалбата или загубата, ако има такива, в печалбата или загубата. Сумите, признати в другия всеобхватен доход от дялово участие в придобиваното предприятие преди датата на придобиване на контрол, се признават на същата база, както ако Групата се е освободила директно от държаното преди капиталово участие.

Ако първоначалното счетоводно отчитане на бизнес комбинацията не е приключено до края на отчетния период, в който се осъществява комбинацията, Групата отчита провизорни суми за статиите, за които отчитането не е приключило. През периода на оценяване, който не може да надвишава една година от датата на придобиване, Групата коригира със задна дата тези провизорни суми или признава допълнителни активи или пасиви, за да отрази новата получена информация за фактите и обстоятелствата, които са съществували към датата на придобиване и, ако са били известни, щяха да повлияят на оценката на сумите, признати към тази дата.

Всяко възнаграждение под условие, дължимо от придобиващия, се признава по справедлива стойност към датата на придобиване и се включва като част от прехвърленото възнаграждение в замяна на придобиваното предприятие.

Последващи промени в справедливата стойност на възнаграждението под условие, което е класифицирано като актив или пасив, се признават в съответствие с изискванията на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“ или в печалбата или загубата или като промяна в другия всеобхватен доход. Ако възнаграждението под условие е класифицирано като собствен капитал, то не се преоценява до окончателното му уреждане в собствения капитал. Промени в справедливата стойност на възнаграждението под условие, които представляват провизорни суми през периода на оценяване, се отразяват ретроспективно за сметка на репутацията.

Бизнес комбинации, осъществени преди 1 януари 2010 г., са отчетени съгласно предишната версия на МСФО 3.

3.5. Сделки с неконтролиращи участия

Промени в дела на Групата в собствения капитал на дъщерно дружество, които не водят до загуба на контрол, се третират като трансакции със собственици на Групата. Отчетните стойности на дела на Групата и на неконтролиращите участия се коригират с цел отразяването на промяната на относителния им дял в капитала на дъщерното дружество. Всяка разлика между сумата, с която са променени неконтролиращите участия, и справедливата стойност на полученото или платено възнаграждение, се признава директно в собствения капитал и се отнася към собствениците на предприятието-майка.

3.6. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на съответното дружество от Групата по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката.

Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

Функционална валута на всички дружества в Групата е евро. Няма промяна във функционалната валута на отделните дружества през отчетния период.

Валутата на представяне на консолидираните финансови отчети на Групата е български лева, който е фиксиран към еврото по силата на Валутния Борд при законово определен постоянен курс към 1 юли 1997 от 1.95583 български лева за едно евро.

В консолидирания финансов отчет на Групата всички активи, задължения и трансакции на отделните дружества от Групата са конвертирани от функционална валута евро, в представителна валута български лева. Поради законодателно фиксираният курс, не са отчетени курсови разлики вследствие на конвертирането. При консолидация, валутните разлики, произтичащи от преизчисление на нетната инвестиция в чуждестранна дейност, на заемите и други парични позиции, определени като хедж на нетната инвестиция, се отчитат в отчета за съвкупния доход (резерв от преизчисляване на чуждестранна валута).

При освобождаването от нетна инвестиция в чуждестранна дейност натрупаните валутни разлики от преизчисления от местна във функционална валута, признати в резерва от преизчисляване на чуждестранна валута, част от собствения капитал, се рекласифицират в печалбата или загубата и се признават като част от печалбата или загубата от продажбата.

3.7. Отчитане по сегменти

Ръководството определя оперативните сегменти на базата на географското разпределение на дейността в Групата.

Всеки от тези географски сегменти се управлява отделно.

Групата оперира в бизнес сегмент - производство и продажба на акумулатори, както суровини и материали за тях. Също така и производство на LED осветление.

Всички сделки между сегментите се осъществяват по цени на съответстващи сделки между независими страни.

При отчитането по сегменти според МСФО 8 „Оперативни сегменти” Групата прилага политика на оценяване, съответстваща на политиката на оценяване, използвана в консолидирания финансов отчет.

Информацията относно резултатите на отделните сегменти, която се преглежда регулярно от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения, не включва ефектите от единични неповторяеми събития, напр. разходи за реструктуриране, правни разходи и разходи за обезценка, когато обезценката се дължи на изолирано неповторяемо събитие.

Финансовите приходи и разходи не се включват в резултатите на оперативните сегменти, които редовно се преглеждат от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения.

Не са настъпили промени в методите за оценка, използвани за определяне на печалбата или загубата на сегментите в предходни отчетни периоди. Не се прилага асиметрично разпределение между сегментите.

3.8. Приходи

Приходите включват приходи от продажба на продукция, стоки, материали, предоставяне на услуги и други приходи. Приходите от основните продукти, стоки, материали и услуги са представени в пояснение 24.

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване възнаграждение, като не се включват данък добавена стойност, търговските отстъпки и количествени работи, направени от Групата.

Приходът се признава, когато са изпълнени следните условия:

- Сумата на прихода може да бъде надеждно оценена.
- Вероятно е икономическите изгоди от сделката да бъдат получени;
- Направените разходи или тези, които предстои да бъдат направени, могат надеждно да бъдат оценени;
- Критериите за признаване, които са специфични за всяка отделна дейност на Групата, са изпълнени. Те са определени в зависимост от продуктите или услугите, предоставени на клиента, и на договорните условия, както са изложени по-долу.

3.8.1. Продажба на продукция, стоки и материали

Продажбата на продукция, стоки и материали включва продажба на акумулаторни батерии и оборудване за акумулаторни батерии. Приход се признава, когато Групата е прехвърлила на купувача значимите ползи и рискове от собствеността на предоставените стоки. Счита се, че значимите рискове и ползи са прехвърлени на купувача, когато клиентът е приел стоките без възражение.

3.8.2. Предоставяне на услуги

Услугите, предоставяни от Групата, включват транспорт за доставка на продукцията. Приходите се признават, когато услугите са предоставени в съответствие със степента на завършеност на договора към датата на финансовия отчет.

3.8.3. Приходи от лихви

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент. Приходите от дивиденди се признават в момента на възникване на правото за получаване на плащането.

3.9. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им. Разходите за гаранции се признават и се приспадат от свързаните с тях провизии при признаването на съответния приход.

3.10. Разходи за лихви

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Групата. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми се признават като разход за периода, в който са възникнали, в консолидирания отчет за всеобхватния доход на ред „Финансови разходи”.

3.11. Репутация

Репутацията представлява бъдещите икономически ползи, произтичащи от други активи, придобити в бизнес комбинация, които не са индивидуално идентифицирани и признати

отделно. Вижте пояснение 3.4 за информацията относно първоначалното определяне на репутацията.

За целите на теста за обезценка репутацията се разпределя към всяка една единица, генерираща парични потоци, на Групата (или група от единици, генериращи парични потоци), която се очаква да има ползи от бизнес комбинацията, независимо от това дали други активи или пасиви на придобитото дружество са разпределени към тези единици. Репутацията се оценява по стойност на придобиване, намалена с натрупаните загуби от обезценка. Вижте пояснение 3.15 за информацията относно тестовете за обезценка.

При отписване на единица, генерираща парични потоци, съответната част от репутацията се включва в определянето на печалбата или загубата от отписването.

3.12. Други нематериални активи

Други нематериални активи включват придобити софтуерни лицензи, търговски марки и други нематериални активи. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация. При придобиване на нематериален актив в резултат на бизнес комбинация себестойността му е равна на справедливата стойност в деня на придобиването.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с другите нематериални активи след първоначалното им признаване, се признават в консолидирания отчет за доходите в периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на другите нематериални активи се преценяват от ръководството на Групата към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

- Софтуер 2 години
- Други 6.7 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за всеобхватния доход на ред „Амортизация на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажбата на други нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в консолидирания отчет за доходите на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за другите нематериални активи на Групата е в размер на 700 лв.

3.13. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на имоти, машините и съоръженията, с изключение на разходи за придобиване на ДМА, се извършва по цена на придобиване, намалена с натурпаните амортизации и загуби от обезценка.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Групата да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност на подобни собствени активи на Групата, или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

- Сгради 25 години
- Машини 10 години
- Транспортни средства 6.7 години
- Стопански инвентар 6.7 години
- Компютри 2 години
- Други 6.7 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за всеобхватния доход на ред „Амортизация на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажба на актив от имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в консолидирания отчет за всеобхватния доход на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за имоти, машини и съоръжения на Групата е в размер на 700 лв.

3.14. Отчитане на лизинговите договори

В съответствие с изискванията на МСС 17 „Лизинг” правата за разпореждане с актива се прехвърлят от лизингодателя върху лизингополучателя в случаите, в които лизингополучателят понася съществените рискове и изгоди, произтичащи от собствеността върху наетия актив.

При сключване на договор за финансов лизинг активът се признава в консолидирания отчет за финансовото състояние на лизингополучателя по по-ниската от двете стойности – справедливата стойност на наетия актив и настоящата стойност на минималните лизингови плащания плюс непредвидени плащания, ако има такива. В консолидирания отчет за финансовото състояние се отразява и съответното задължение по финансов

лизинг, независимо от това дали част от лизинговите плащания се дължат авансово при сключване на договора за финансов лизинг.

Впоследствие лизинговите плащания се разпределят между финансов разход и намаление на неплатеното задължение по финансов лизинг.

Активите, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират в съответствие с изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения” или МСС 38 „Нематериални активи”.

Лихвената част от лизинговата вноска представлява постоянен процент от непогасеното задължение и се признава в печалбата или загубата за периода на лизинговия договор.

Всички останали лизингови договори се считат за оперативни лизингови договори. Плащанията по оперативен лизингов договор се признават като разходи по линейния метод за срока на споразумението. Разходите, свързани с оперативния лизинг, напр. разходи за поддръжка и застраховки, се признават в печалбата или загубата в момента на възникването им.

3.15. Тестове за обезценка на репутация, други нематериални активи и имоти, машини и съоръжения

При изчисляване на размера на обезценката Групата дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци. Репутацията е отнесена към единиците, генериращи парични потоци, които вероятно ще извличат ползи от съответната бизнес комбинация и които представляват най-ниското ниво в Групата, на което ръководството наблюдава репутацията.

Единиците, генериращи парични потоци, към които е отнесена репутацията, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Групата, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Групата.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се разпределят в намаление на балансовата стойност първо на репутацията, отнасяща се към тази единица, и след това на останалите активи от единицата, пропорционално на балансовата им стойност. С изключение на репутацията за всички други активи на Групата ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка,

призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

3.16. Финансови инструменти

Финансовите активи и пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорни споразумения, включващи финансови инструменти.

Финансов актив се отписва, когато се загуби контрол върху договорните права, които съставляват финансовия актив, т.е. когато са изтекли правата за получаване на парични потоци или са прехвърлени съществените рискове и ползи от собствеността.

Финансов пасив се отписва при неговото погасяване, изплащане, при анулиране на сделката или при изтичане на давностния срок.

При първоначално признаване на финансов актив и финансов пасив Групата ги оценява по справедлива стойност плюс разходите по транзакцията, с изключение на финансовите активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се признават първоначално по справедлива стойност.

Финансовите активи се признават на датата на сделката.

Финансовите активи и финансовите пасиви се оценяват последващо, както е посочено по-долу.

3.16.1. Финансови активи

С цел последващо оценяване на финансовите активи, с изключение на хеджиращите инструменти, те се класифицират в следните категории:

- кредити и вземания;
- финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- инвестиции, държани до падеж;
- финансови активи на разположение за продажба.

Финансовите активи се разпределят към отделните категории в зависимост от целта, с която са придобити. Категорията на даден финансов инструмент определя метода му на оценяване и дали приходите и разходите се отразяват в печалбата или загубата или в другия всеобхватен доход на Групата. Всички финансови активи с изключение на тези, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, подлежат на тест за обезценка към датата на консолидирания финансов отчет. Финансовите активи се обезценяват, когато съществуват обективни доказателства за това. Прилагат се различни критерии за определяне на загубата от обезценка в зависимост от категорията на финансовите активи, както е описано по-долу.

Всички приходи и разходи, свързани с притежаването на финансови инструменти, се отразяват в печалбата или загубата при получаването им, независимо от това как се оценява балансовата стойност на финансовия актив, за който се отнасят, и се представят в консолидирания отчет за доходите на ред „Финансови разходи”, „Финансови приходи” или „Други финансови позиции” с изключение на загубата от обезценка на търговски вземания, която се представя на ред „Други разходи”.

Кредити и вземания

Кредити и вземания, възникнали първоначално в Групата, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани плащания, които не се търгуват на активен пазар. Кредитите и вземанията последващо се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, намалена с размера на обезценката. Парите и паричните еквиваленти, търговските и по-голямата част от други вземания на Групата спадат към тази категория финансови инструменти. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е незначителен.

Значими вземания се тестват за обезценка по отделно, когато са просрочени към датата на консолидирания финансов отчет или когато съществуват обективни доказателства, че контрагентът няма да изпълни задълженията си. Всички други вземания се тестват за обезценка по групи, които се определят в зависимост от индустрията и региона на контрагента, както и от други кредитни рискове, ако съществуват такива. В този случай процентът на обезценката се определя на базата на исторически данни относно непогасени задължения на контрагенти за всяка идентифицирана група. Загубата от обезценка на търговските вземания се представя в консолидирания отчет за доходите на ред „Други разходи”.

Финансови активи на разположение за продажба

Финансови активи на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, които или са определени като финансови активи на разположение за продажба, или не спадат към нито една от останалите категории финансови активи. Финансовите активи на разположение за продажба на Групата включват акции. Финансовите активи от тази категория последващо се оценяват по справедлива стойност с изключение на тези, за които няма котировки на пазарната цена на активен пазар и чиято справедлива стойност не може да бъде надеждно определена. Последните се оценяват по амортизирана стойност по метода на ефективния лихвен процент или по себестойност, в случай че нямат фиксиран падеж. Промените в справедливата им стойност се отразяват в другия всеобхватен доход и се представят в съответния резерв в консолидирания отчет за собствения капитал, нетно от данъци, с изключение на загубите от обезценка и валутни курсови разлики на парични активи, които се признават в печалбата или загубата. Когато финансов актив на разположение за продажба бъде продаден или обезценен, натрупаните печалби и загуби, признати в другия всеобхватен доход, се прекласифицират от собствения капитал в печалбата или загубата за отчетния период и се представят като прекласифицираща корекция в другия всеобхватен доход. Лихви, изчислени по метода на ефективната лихва, и дивиденди се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови приходи”. Възстановяването на загуби от обезценка се признава в другия всеобхватен доход с изключение на загубите от обезценка на дългови финансови инструменти, чието възстановяване се признава в печалбата или загубата, само ако то е обективно свързано със събитие, настъпило след момента на признаване на обезценката.

3.16.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват банкови заеми и овърдрафти, търговски и други задължения и задължения по финансов лизинг.

Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови разходи” или „Финансови приходи”.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва с изключение на финансови инструменти, държани за търгуване или определени за оценяване по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се оценяват по справедлива стойност с отчитане на промените в печалбата или загубата.

Банковите заеми са взети с цел дългосрочно подпомагане на дейността на Групата. Те са отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата, нетно от разходите по получаването на заемите.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на акционерите на предприятието майка, се признават след одобрението им от общото събрание на акционерите.

3.16.3. Деривативи

Деривативните финансови инструменти на Групата се състоят от лихвен суап, който се признава първоначално по справедлива стойност и последващо се отчита по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние. Промените в справедливата стойност на деривативите се отчитат в печалбата или загубата за периода.

3.16.4. Договори за продажба и обратно изкупуване на ценни книжа

Ценни книжа могат да бъдат давани под наем или продавани с ангажимент за обратното им изкупуване (репо-сделка). Тези ценни книжа продължават да се признават в консолидирания отчет за финансово състояние, когато всички съществени рискове и изгоди от притежаването им остават за сметка на Групата. В този случай се признава задължение към другата страна по договора в консолидирания отчет за финансовото състояние, когато Групата получи паричното възнаграждение.

Аналогично, когато Групата взема под наем или купува ценни книжа с ангажимент за обратната им продажба (обратна репо-сделка), но не придобива рисковете и изгодите от собствеността върху тях, сделките се третират като предоставени обезпечени заеми, когато паричното възнаграждение е платено. Ценните книжа не се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Разликата между продажната цена и цената при обратното изкупуване се признава разсрочено за периода на договора, като се използва метода на ефективната лихва. Ценните книжа, отдадени под наем, продължават да се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Ценни книжа, взети под наем, не се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние, освен ако не са продадени на трети лица, при което задължението за обратно

изкупуване се признава като търговско задължение по справедлива стойност и последващата печалба или загуба се включва в нетния оперативен резултат.

3.17. Материални запаси

Материалните запаси включват материали, незавършено производство, продукцията и стоки. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата и разходи за довършване. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Групата определя разходите за материални запаси, като използва метода среднопретеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

3.18. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на консолидирания финансов отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата в консолидирания финансов отчет. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на репутация или при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не е бизнес комбинация или засяга данъчната или счетоводната печалба. Отсрочени данъци за временни разлики, свързани с акции в дъщерни и съвместни предприятия не се предвиждат, ако обратното проявление на тези временни разлики се контролира от Групата и е вероятно то да не настъпи в близко бъдеще.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на

реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила, към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 3.24.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Групата има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързвани с позиции, признати в другия всеобхватен доход (напр. преценка на земя) или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

3.19. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки и срочни депозити до 3 месеца.

3.20. Собствен капитал, резерви и плащания на дивиденди

Акционерният капитал на Групата отразява номиналната стойност на емитираните акции.

Премийният резерв включва премии, получени при първоначалното емитиране на собствен капитал. Всички разходи по сделки, свързани с емитиране на акции, са приспаднати от внесения капитал, нетно от данъчни облекчения.

В преоценъчен резерв се включват печалби и загуби от преценка на нетекущи материални активи.

Общи резерви включват законови резерви съгласно изискванията на българското законодателство. В съответствие с Търговския закон Групата заделя 10% от формираната печалба до достигане на 10% от основния си капитал.

В резерва от преизчисляване на чужда валута се включват валутни курсови разлики от преизчисляване на чуждестранни дейности на Групата.

Неразпределената печалба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрити загуби от минали години.

Задълженията за плащане на дивиденди на акционерите са включени на ред „Задължения към свързани лица” в отчета за финансовото състояние, когато дивидентите са одобрени за разпределение от общото събрание на акционерите преди края на отчетния период.

Всички транзакции със собствениците на Групата са представени отделно в отчета за собствения капитал.

3.21. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Групата отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъдат ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Групата не е начислила правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране (виж също Пояснение 19.2).

Групата дължи пенсионни възнаграждения на служителите си по планове с дефинирани доходи и по планове с дефинирани вноски.

Планове с дефинирани вноски са пенсионни планове, по които Групата внася фиксирани вноски в независими дружества. Групата няма други правни или договорни задължения след изплащането на фиксираните вноски. Групата плаща фиксирани вноски по държавни програми и пенсионни осигуровки за няколко служителя във връзка с плановете с дефинирани вноски. Вноските по плановете се признават за разход в периода, в който съответните услуги са получени от служителя.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Задължения към персонала” по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати.

3.22. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Групата и може да бъде направена надеждна оценка на сумата на задължението. Възможно е сročността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Сегашно задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития, например гаранции, правни спорове или обременяващи договори. Провизиите за реструктуриране се признават само ако е разработен и приложен подробен формален план за реструктуриране или ръководството е обявило основните моменти на плана за реструктуриране пред тези, които биха били засегнати. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Групата е сигурна, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-

горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

3.23. Финансирания

Финансиранията представляват безвъзмездните средства, предоставени от държавата, които се признават първоначално като отсрочен доход (финансиране), когато е налице разумна сигурност, че то ще бъде получено от Групата, и че последното е спазило и спазва условията и изискванията по дарението.

Финансиране, свързано с компенсиране на направени разходи, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите.

Финансиране, свързано с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на актив, се признава в текущата печалба или загуба на систематична база за целия период на полезен живот на актива, обичайно в размера на призната в разходите амортизация.

3.24. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводната политика на Групата, които оказват най-съществено влияние върху консолидирания финансов отчет, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 3.25.

3.24.1. Лизинги

Съгласно МСС 17 „Лизинг” ръководството класифицира лизинговите договори за машини, оборудване и транспортни средства, като финансов лизинг. В някои случаи лизинговата транзакция не е еднозначна и ръководството преценява дали договорът е финансов лизинг, при който всички съществени рискове и ползи от собствеността върху актива се прехвърлят на лизингополучателя.

3.24.2. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Данъчните норми в различните юрисдикции, в които Групата извършва дейност, също се вземат предвид. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай въз основа на специфичните факти и обстоятелства.

3.25. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на консолидирания финансов отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информацията относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

3.25.1. Обезценка

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вж. пояснение 3.15). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Групата през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

Към 31.12.2016 г. са налице индикатори за обезценка на имотите, машините и съоразения и на нематериални дълготрайни активи в Окта Лайт България АД в размер съответно на 11 869 хил. лв. и 980 хил. лв. Ръководството на Групата е извършило оценка за евентуалната нужда от обезценка въз основа на изчислението на стойността в употреба. Изчислението на стойността в употреба се базира на модел на дисконтирани парични потоци, основан на очакваните постъпления от текущи и бъдещи проекти на дъщерното дружество в последващи отчетни периоди с 5 годишен времеви хоризонт. По-важните съждения в модела са: 1) очаквани приходи около 24 млн. лв. на година; 2) Очаквана ЕБТИДА от около 3,8 млн. лв. на година; 3) Дисконтов фактор от 10%. Въз основа на теста за обезценка за възстановимата стойност на ДМА и ДНА е около 33 млн. лв. С оглед на резултатите от теста ръководството на Групата смята, че стойността на дълготрайните материални и нематериални активи в ОктаЛайт е възстановима.

3.25.2. Бизнес комбинации

При първоначалното им признаване активите и пасивите на придобития бизнес са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние с тяхната справедлива стойност. При изчисляване на справедливата стойност ръководството използва оценки на бъдещите парични потоци и дисконтовите фактори, които обаче могат да се различават от действителните резултати. Всички промени в оценката след първоначалното признаване биха се отразили върху стойността на репутацията.

3.25.3. Ползен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2014 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Групата. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснение 6 и пояснение 7. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

3.25.4. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Основната дейност на Групата е изложена на технологични промени, които могат да доведат до резки изменения в продажните цени. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси 88 530 хил. лв. се влияе от промените на цените в различни пазари на олово и оловни компоненти.

3.25.5. Справедлива стойност на финансови инструменти

Ръководството използва техники за оценяване на справедливата стойност на финансови инструменти при липса на котираны цени на активен пазар. Подробности относно използваните предположения са представени в поясненията за финансови активи и пасиви. При прилагане на техники за оценяване ръководството използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден финансов инструмент. Когато липсват приложими пазарни данни, ръководството използва своята най-добра оценка на предположенията, които биха направили пазарните участници. Тези оценки могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период.

3.25.6. Провизии

Провизиите за гаранции представляват признати суми, които Групата очаква да извърши като разходи за гаранционно обслужване и подмяна при дефект на основните продукти през следващата една година.

Признатата сума за гаранции, предоставяни на клиенти за ремонти, е установена от ръководството на базата на миналогодишния опит и очаквания размер на бъдещите дефекти.

3.25.7. Оценяване по справедлива стойност

Групата прилага МСФО 13 „Оценяване по справедлива стойност“. Стандартът въвежда единна база за оценяване на справедлива стойност и насоки за оповестяването ѝ, без да променя изискванията на други стандарти по отношение на това, за кои позиции следва да се прилага и оповестява справедлива стойност.

За целите на финансовото отчитане МСФО 13 дефинира справедливата стойност като цената, която би била получена при продажбата на актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка на основен пазар на датата на оценяване при текущи пазарни условия. Според МСФО 13 справедливата стойност е цената при продажба, независимо от това дали информацията е получена директно от пазарна сделка или чрез използването на друга оценъчна техника.

МСФО 13 има широк обхват като се прилага както за финансови така и за нефинансови инструменти, за които други стандарти изискват или допускат отчитане по справедлива стойност. Стандартът не изисква промени в оповестяването за преходни периоди.

Освен допълнителните оповестявания, приложението на МСФО 13 няма съществено влияние върху сумите, отчетени в настоящия финансов отчет.

Някои от счетоводните политики и оповестявания на Групата изискват оценка на справедливи стойности за финансови и за не-финансови активи и пасиви.

Когато оценява справедливата стойност на актив или пасив, Групата използва наблюдаеми данни, доколкото е възможно. Справедливите стойности се категоризират в различни нива в йерархията на справедливите стойности на базата на входящите данни в техниките за оценка, както следва:

- Ниво 1: котираны цени (некоригирани) на активни пазари за сходни активи или пасиви.
- Ниво 2: входящи данни различни от котираны цени, включени в Ниво 1, които, пряко (т.е. като цени) или косвено (т.е. получени от цени), са достъпни за наблюдаване за актива или пасива.
- Ниво 3: входящи данни за актива или пасива, които не са базирани на наблюдаеми пазарни данни (ненаблюдаеми входящи данни).

Ако входящите данни, използвани за оценка на справедливата стойност на актива или пасива, могат да се категоризират в различни нива от йерархията на справедливите стойности, тогава оценката на справедливата стойност се категоризира в нейната цялост в това ниво от йерархията на справедливите стойности, чиято входяща информация е от значение за цялостната оценка.

Групата признава трансфери между нивата на йерархията на справедливите стойности към края на отчетния период, през който е станала промяната.

Справедливата стойност на финансовите и нефинансови активи и пасиви не се различава съществено от тяхната балансова стойност.

4. База за консолидация

Дъщерните предприятия, включени в консолидацията, представени по отчетна стойност на инвестицията, са както следва:

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	2016	участие %	2015	участие %
			'000 лв.		'000 лв.	
Старт АД	Р. България	Произв. АКБ	4 887	97.80	4 483	87.26
Монбат ДОО						
Сърбия	Р. Сърбия	Рецикл. олово	25 643	100	25 643	100
Монбат						
Рисайклинг	Р. Румъния	Рецикл. олово	29 745	100	29 745	100
Монбат						
Рисайклинг						
ЕАД	Р. България	Рецикл. олово	35 182	100	35 182	100
YU Монбат						
Сърбия	Р. Сърбия	Търгов. АКБ	1 553	100	1 553	100
Окта лайт	Р. България	Производство	1 173	51	1 173	51

България АД		LED				
Монбат						
Румъния ООД	Р. Румъния	Търгов. АКБ	196	100	196	100
Енерджи						
батери						
Нигерия	Нигерия	Търгов. АКБ	534	100	-	-
Монбат Ню						
Пауър АД	Р.България	Произв. АКБ	50	51	-	-
			98 963	-	97 975	-

5. Отчитане по сегменти

Ръководството определя към настоящия момент следните продуктови линии на Групата като географски сегменти, както е описано в пояснение 3.7: Отчитане по сегменти. Тези географски сегменти се наблюдават от ръководството, което взема стратегически решения на базата на коригираните оперативни резултати на сегментите.

Информацията по географски области може да бъде анализирана за представените отчетни периоди, както следва:

	Р.България 2016	Р.Сърбия 2016	Р.Румъния 2016	Нигерия 2016	Общо 2016
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Приходи от:					
- външни клиенти	253 460	5 428	7 041	238	266 167
- междусегментни приходи	283 436	26 256	66 569	-	376 261
Приходи на сегмента	536 896	31 684	73 610	238	642 428

	Р. България 2015	Р. Сърбия 2015	Р. Румъния 2015	Общо 2015
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Приходи от:				
- външни клиенти	237 830	3 008	4 630	245 468
- междусегментни приходи	245 176	13 007	65 033	323 216
Приходи на сегмента	483 006	16 015	69 663	568 684

Общата сума на приходите, оперативната печалба и активите на отделните сегменти са равнени със съответните позиции в консолидирания финансов отчет на Групата, както следва:

	2016	2015
	'000 лв.	'000 лв.
Приходи		
Общо приходи на сегменти	642 428	568 684
Елиминирани на междусегментни приходи	(376 261)	(323 216)
Приходи на Групата	266 167	245 468

Печалба

Оперативна печалба на сегментите	32 043	26 408
Елиминиране на печалбата от сделки между сегментите	(481)	(436)
Оперативна печалба на Групата	31 562	25 972
Финансови разходи	(3 301)	(3 047)
Финансови приходи	1 095	1 307
Други финансови позиции	(906)	(111)
Печалба на Групата преди данъци	28 450	24 121

2016

Активи	Р. България	Р.Сърбия	Р.Румъния	Нигерия	‘000 лв.
Общо активи на сегментите	474 195	34 546	69 509	839	579 089
Консолидация	(211 330)	(12 093)	(19 146)	-	(242 569)
Активи на Групата	262 865	22 453	50 363	839	336 520

2016

Пасиви	Р. България	Р.Сърбия	Р.Румъния	Нигерия	‘000 лв.
Общо пасиви на сегментите	223 917	26 124	32 526	551	283 118
Консолидация	(97 786)	(24 816)	(16 081)	(519)	(139 202)
Пасиви на Групата	126 131	1308	16 445	32	143 916

2015

Активи	Р. България	Р.Сърбия	Р.Румъния	‘000 лв.
Общо активи на сегментите	386 253	31 233	46 650	464 136
Консолидация	(160 510)	(10 917)	(17 049)	(188 476)
Активи на Групата	225 743	20 316	29 601	275 660

2015

Пасиви	Р. България	Р.Сърбия	Р.Румъния	‘000 лв.
Общо пасиви на сегментите	145 228	22 499	15 223	182 950
Консолидация	(57 724)	(22 060)	(6 985)	(86 769)
Пасиви на Групата	87 504	439	8 238	96 181

През представените отчетни периоди неразпределените оперативни приходи и разходи се състоят главно от продажба на акумулаторни батерии и олово.

Приходите на Групата могат да бъдат анализирани за всеки основен вид продукт и услуга, както следва:

2016

2015

	‘000 лв.	‘000 лв.
Продажби на продукция	250 453	227 571
Други и материали	7 350	5 854
Приходи от услуги	1 950	2 070
Приходи от продажби на стоки	3 163	9 158
Други приходи	3 251	815
Общо приходи на Групата	266 167	245 468

6. Други нематериални активи

Другите нематериални активи на Групата включват придобити софтуерни лицензи, търговски марки и други нематериални активи. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

За годината към 31 декември 2016 г.	Софтуер	Търговски марки	Други	Продукти от развойна дейност	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност					
Салдо към 1 януари 2016 г.	476	1 266	92	701	2 535
Новопридобити активи, закупени	22	83	-	363	468
Салдо към 31 декември 2016 г.	498	1 349	92	1 064	3 003
Амортизация					
Салдо към 1 януари 2016 г.	(410)	(1 126)	(21)	(73)	(1 630)
Амортизация	(51)	(43)	(13)	(38)	(145)
Салдо към 31 декември 2016 г.	(461)	(1 169)	(34)	(111)	(1 775)
Балансова стойност към 31 декември 2016 г.	37	180	58	953	1 228

За годината към 31 декември 2015 г.	Софтуер	Търговски марки	Други	Продукти от развойна дейност	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност					
Салдо към 1 януари 2015 г.	403	1 224	1 299	701	3 627
Новопридобити активи, закупени	73	42	14	-	129
Прехвърлени активи	-	-	(1 221)	-	(1 221)
Салдо към 31 декември 2015 г.	476	1 266	92	701	2 535
Амортизация					
Салдо към 1 януари 2015 г.	(388)	(1 081)	(515)	(37)	(2 021)
Амортизация	(22)	(45)	(165)	(36)	(268)
Отписана амортизация	-	-	659	-	659
Салдо към 31 декември 2015 г.	(410)	(1 126)	(21)	(73)	(1 630)
Балансова стойност към 31 декември 2015 г.	66	140	71	628	905

Не са сключвани съществени договори за покупко-продажба през 2016 г. и 2015 г.

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за доходите на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Групата не е заложила други нематериални активи като обезпечения по свои задължения. На 01.10.2015 г. Групата придоби земя и сграда, ползвани от Окта Лайт България АД, за производствен корпус. Всички подобрения до този момент върху тях, бяха прехвърлени върху стойността им.

7. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Групата включват земи, сгради, машини и оборудване, съоръжения, транспортни средства, стопански инвентар и разходи за придобиване на ДМА. Балансовата им стойност може да бъде анализирана, както следва:

За годината към 31 декември 2016 г.	Земи	Сгради	Машини и оборудване	Съоръжения	Транспортни средства	Стопански инвентар	Разходи за придобиване на ДМА	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност								
Салдо към 1 януари 2016 г.	8 481	45 016	107 585	32 404	10 248	4 288	10 882	218 904
Новопридобити активи	30	611	2 535	1 328	622	276	28 024	33 426
Отписани активи	(231)	(204)	(65)	(46)	(325)	-	(903)	(1 774)
Прехвърляне на активи	967	2 672	13 892	1 007	333	273	(19 144)	-
Салдо към 31 декември 2016 г.	9 247	48 095	123 947	34 693	10 878	4 837	18 859	250 556
Амортизация								
Салдо към 1 януари 2016 г.	-	(10 259)	(64 724)	(7 531)	(6 255)	(3 618)	-	(92 387)
Амортизация	-	(1 780)	(8 372)	(1 368)	(854)	(303)	-	(12 677)
Отписана	-	10	22	4	164	-	-	200
Салдо към 31 декември 2016 г.	-	(12 029)	(73 074)	(8 895)	(6 945)	(3 921)	-	(104 864)
Балансова стойност към 31 декември 2016 г.	9 247	36 066	50 873	25 798	3 933	916	18 859	145 692

За годината към 31 декември 2015 г.	Земи	Сгради	Машини и оборудване	Съоръжения	Транспортни средства	Стопански инвентар	Разходи за придобиване на ДМА	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност								
Салдо към 1 януари 2015 г.	8 358	41 090	92 952	31 401	9 566	4 010	12 245	199 622
Новопридобити активи	-	1 586	2 516	467	681	280	15 217	20 747
Отписани активи	(141)	(1 090)	(18)	(104)	(61)	(18)	(33)	(1 465)
Прехвърляне на активи	264	3 430	12 135	640	62	16	(16 547)	-
Салдо към 31 декември 2015 г.	8 481	45 016	107 585	32 404	10 248	4 288	10 882	218 904
Амортизация								
Салдо към 1 януари 2015 г.	-	(8 760)	(57 530)	(6 163)	(5 434)	(3 364)	-	(81 251)
Амортизация	-	(1 589)	(7 196)	(1 377)	(842)	(260)	-	(11 264)
Отписани активи	-	90	2	9	21	6	-	128
Салдо към 31 декември 2015 г.	-	(10 259)	(64 724)	(7 531)	(6 255)	(3 618)	-	(92 387)
Балансова стойност към 31 декември 2015 г.	8 481	34 757	42 861	24 873	3 993	670	10 882	126 517

Към 31.12.2016 г. разходите да придобиване на нетекущи активи са разпределени, както следва:

- Производствен корпус оловна лента и решетки 740 хил. лв.(2015 г. : 733 хил. лв.)
- Монтажна линия за стационарни батерии 760 хил. лв. (2015 г.:952 хил. лв.)
- Проект общежитие 2 604 хил. лв.(2015 г.-21 хил. лв.)
- Инсталация за производство на калай 3 012 хил. лв.
- Инсталация за сепаратор 516 хил. лв.(2015 г. 285 хил. лв.)
- Изграждане производствен корпус 2 587 хил. лв.(2015 г. 2 214 хил. лв.)
- Линия за отливане на двойна отрицателна на решетката 0 лв.(1 696 хил. лв.)
- Смесител Оксмастер 0 лв. (2015 г.-447 хил. лв.)
- Други реконструкции 8 640 хил. лв. (2015 г.: 4 534 хил. лв.)

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за доходите на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

През 2016 година групата е поръчала изработка на производствено оборудване на стойност 306 хил. лева, като до 31.12.2016 г. са платени 184 хил. лева и изграждане на нов склад за готова продукция стойност 840 хил. лева, като за него до края на 2016 г. са платени 664 хил. лева.

През 2015 г. Групата е поръчала изработка на производствено оборудване на стойност 1 543 хил. лв. , като за него е платен аванс в размер на 464 хил. лв. и производствена машина за плочи на стойност 530 хил. лв., като за нея е платен аванс в размер на 132 хил. лв.

През 2015 г. Групата е поръчала инсталация за производство на калай, като направените разходи за нея до края на 2015 г. са в размер на 1 639 хил.лв.

Балансовата стойност на имотите, машините и съоръженията, заложен като обезпечение по заеми (вж. Пояснение 20), е представена, както следва:

	Земя	Сгради	Машини и оборудване	Транспортни средства	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Балансова стойност към 31 декември 2016 г.	6 021	15 884	19 867	316	42 088
Балансова стойност към 31 декември 2015 г.	6 021	17 203	21 165	467	44 856

8. Лизинг

8.1. Финансов лизинг като лизингополучател

Групата е придобила по договори за финансов лизинг машини и производствено оборудване. Нетната балансова стойност на активите придобити по договори за финансов лизинг възлиза на 1 866 хил. лв. (2015: 2 671 хил. лв.). Активите са включени в групи „Машини и оборудване” и „Транспортни средства”, от позиция в консолидирания отчет за финансовото състояние „Имоти, машини, съоръжения и оборудване” (вж. Пояснение 7).

Задълженията за финансов лизинг са обезпечени от съответните активи, придобити при условията на финансов лизинг.

Бъдещите минимални лизингови плащания в края на всеки от представените отчетни периоди са представени, както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания			
	До 1 година ‘000 лв.	От 1 до 5 години ‘000 лв.	Над 5 години ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
31 декември 2016 г.				
Лизингови плащания	620	2 153	-	2 773
Дисконтиране	(105)	(205)	-	(310)
Нетна настояща стойност	515	1 948	-	2 463
31 декември 2015 г.				
Лизингови плащания	515	1 393	-	1 908
Дисконтиране	(88)	(127)	-	(215)
Нетна настояща стойност	427	1 266	-	1 693

Лизинговите договори включват фиксирани лизингови плащания и опция за закупуване в края на последната година от срока на лизинга. Лизинговите договори са неотменяеми, но не съдържат други ограничения. Не са признавани разходи от условни наеми и не се очакват разходи от сублизинг, тъй като всички активи, за които са сключени лизингови договори, се използват само от Групата.

Справедливата стойност на задълженията по финансов лизинг се оценява на 2 463 хил. лв. (2015 г.: 1 693 хил. лв.), която отразява настоящата им стойност и лихвените проценти по обезпечени банкови заеми при подобни условия.

8.2. Оперативен лизинг като лизингополучател

Бъдещите минимални плащания по договори за оперативен лизинг на Групата са, както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания		
	До 1 година ‘000 лв.	От 1 до 5 години ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Към 31 декември 2016 г.	300	322	622
Към 31 декември 2015 г.	300	322	622

Лизинговите плащания, признати като разход за периода, възлизат на 300 хил. лв. (2015 г.: 300 хил. лв.). Тази сума включва минималните лизингови плащания. Сублизингови плащания или условни плащания по наеми не са извършени или получени.

Приход от сублизинг не се очаква да бъде реализиран, тъй като всички активи, придобити по договори за оперативен лизинг, се използват само от Групата.

Договорите за оперативен лизинг на Групата не съдържат клаузи за условен наем. Нито един от договорите за оперативен лизинг не съдържа опция за подновяване или покупка, клаузи за увеличение или ограничения относно дивиденди, по-нататъшен лизинг или допълнителен дял.

9. Дългосрочни финансови активи

Сумите, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се отнасят към следните категории дългосрочни финансови активи:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Финансови активи на разположение за продажба		
Акции в Екобат АД	8	8
	8	8

Акциите на Екобат АД не се търгуват на публична фондова борса и справедливата им стойност не може да бъде определена на базата на котираните цени.

За повече информация относно кредитния риск, свързан с дългосрочните финансови активи, на които е изложена Групата, вижте пояснение 36.2.

10. Отсрочени данъчни пасиви, нетно

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2016 г. ‘000 лв.	Признати в печалбата или загубата ‘000 лв.	31 декември 2016 г. ‘000 лв.
Имоти, машини и съоръжения	2 749	114	2 863
Обезценка на вземания	(971)	(75)	(1 046)
Задължения за компенсируеми отпуски към персонала	(17)	3	(14)
Провизии за гаранции по рекламации	17	28	45
Обезценка на инвестиции	(350)	-	(350)
Обезценка на материални запаси	(50)	-	(50)
Други	(140)	-	(140)
	1 238	70	1 308
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	(1 528)		(1 458)
Отсрочени данъчни пасиви	2 766		2 841
Нетно отсрочени данъчни пасиви	1 238		1 383

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2015 г.	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2015г.
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Имоти, машини и съоръжения	2 796	(47)	2 749
Обезценка на вземания	(971)	-	(971)
Задължения за компенсируеми отпуски към персонала	(13)	(4)	(17)
Провизии за гаранции по рекламации	10	7	17
Обезценка на инвестиции	(350)	-	(350)
Обезценка на материални запаси	(50)	-	(50)
Други	(140)	-	(140)
	<u>1 282</u>	<u>(44)</u>	<u>1 238</u>
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	<u>(1 524)</u>		<u>(1 528)</u>
Отсрочени данъчни пасиви	<u>2 806</u>		<u>2 766</u>
Нетно отсрочени данъчни пасиви	<u>1 282</u>		<u>1 238</u>

Всички отсрочени данъчни активи са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние.

11. Материални запаси

Материалните запаси, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Незавършено производство	15 072	12 077
Материали	46 506	28 643
Продукция	25 578	11 163
Стоки	325	138
Други	489	526
Материални запаси	<u>87 970</u>	<u>52 547</u>

Намаление на разходите в резултат на възстановяване на обезценки, които са били признати в минали периоди, не е настъпило през 2016 или 2015 година.

Учреден е особен залог върху съвкупност от суровини и материални запаси - олово, оловни сплави и акумулаторни батерии и техните производни, собственост на Монбат АД, като обезпечение на задължения по договор за кредит овърдрафт за оборотни средства от ДСК Банк, овърдрафт за оборотни средства от 07.12.2004 г. с Юробанк България АД, дог. 23.11.2010 г. с Юробанк България АД, SG Expressbank от 11.07.2016 г., БАКБ от 20.10.2016 г., Райфайзенбанк ЕАД от 15.07.2015 г. и Райфайзенбанк ЕАД от 30.06.2016 г.

Балансовата стойност на материалните запаси, заложен като обезпечение е в размер на 12 242 хил. лв. към 31.12.2016 г. За повече информация вижте Пояснение 20.

12. Вземания по търговски заеми

Отпуснатите търговски заеми, държани в краткосрочен период включват:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Михаил Йотов	10	10
Монбат Мозамбик	-	537
Акции	50	50
	<u>60</u>	<u>597</u>

Описание на договорите:

- **Договор от 22.12.2014 г. с Михаил Йотов**
Усвоена главница: 10 хил. лв.
Срок на кредита: една година
Остатък по главницата към 31.12.2016 г.: 10 хил. лв.
Погасяване: еднократно при изтичане срока на договора.
- **Договор от 14.12.2015 г. с Монбат Мозамбик**
Усвоена главница: 537 хил. лв.
Срок на кредита: 30.12.2018 година
Остатък по главницата към 31.12.2016 г.: 0 хил. лв.
Погасяване: на 6 равни вноски.
Вземането в размер на 348 хил. лв. е обезценено към 31.12.2016 г.

Отпуснатите търговски заеми, държани в дългосрочен период включват:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
„Лубрико“ ЕООД	455	455
	<u>455</u>	<u>455</u>

- **Договор от 28.12.2009 г. с Лубрико ЕООД**
Усвоена главница: 1 500 хил. лв.
Срок на кредита: една година
Остатък по главницата към 31.12.2016 г. 455 хил. лв.
Обезпечения по договора няма
Погасяване: еднократно при изтичане срока на договора

Финансовите активи са оценени по цена на придобиване, тъй като не се търгуват на активен публичен пазар.

13. Търговски вземания

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Търговски вземания, брутно	55 689	42 892
Обезценка	(2 923)	(2 369)
Търговски вземания	52 766	40 523

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Всички търговски вземания на Групата са прегледани относно индикации за обезценка.

Някои търговски вземания са били обезценени и съответната обезценка в размер на 554 хил. лв. през 2016 г. е била призната в консолидирания отчет на доходите на ред „Други разходи“. Обезценените вземания са били дължими главно от търговски клиенти, които са имали финансови затруднения. Част от обезценените вземания в предишни периоди са били отписани.

Изменението в обезценката на вземанията може да бъде представено по следния начин:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Салдо към 1 януари	(2 400)	(2 400)
Загуба от обезценка	(554)	-
Приходи от възстановени обезценки	31	31
Салдо към 31 декември	(2 923)	(2 369)

Анализ на необезценените просрочени търговски вземания е представен в пояснение 36.2.

14. Данъчни вземания

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
ДДС за възстановяване	7 810	6 072
Митни сборове	326	249
Корпоративен данък	46	4
	8 182	6 325

Съществената част от данъчните вземания представляват данък добавена стойност за възстановяване за периодите месец декември 2016 г. Данъкът е възстановен през 2017 г.

В Монбат Рисайклинг Румъния има ДДС за възстановяване за периода Април 2015-Май 2016 в размер на 2,800 хил. лева, за което процедурата по възстановяване е временно прекратена от румънската данъчна администрация, тъй като последната инвестира контрагент, с който Монбат Рисайклинг Румъния е извършвал трансакции през въпросния период. Сумата на ДДС-то за възстановяване от контрагента е в размер на 725 хил. лева. Към 31.12.2016 и към дата на изготвяне на консолидираните финансови отчети ДДС в размер на 2,800 хил. лева не е възстановено. Мениджмънта на Монбат Рисайклинг Румъния е предприел юридически мерки, за да ускори процедурата по възстановяване на ДДС-то. Мениджмънта на Групата смята, че пълния размер на ДДС за възстановяване в Монбат Рисайклинг Румъния е възстановим, въпреки че има несигурност относно точния момент на възстановяване.

15. Други вземания

	2016	2015
	'000 лв.	'000 лв.
Предплатени разходи	629	259
Предплатени застраховки	105	85
Вземания от лихви по търговски заеми	60	1
Субсидия за преработка на скрап батерии	1 628	-
Други	955	779
	3 377	1 124

16. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2016	2015
	'000 лв.	'000 лв.
Парични средства в банки и в брой в:		
- български лева	1 816	2 897
- евра	2 617	10 842
- щатски долари	156	446
- ронове и динари	817	929
- британска лира	1	118
- нигерийска найра	143	-
Пари и парични еквиваленти	5 550	15 232

Към 31.12.2016 г. (31.12.2015 г.) групата няма блокирани средства.

17. Собствен капитал

17.1. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на Групата се състои от 39 000 000 на брой обикновени акции с номинална стойност в размер на 1 лв. за акция. Всички акции са с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и представляват един глас от Общото събрание на акционерите на Групата.

През 2015 г. Групата е обратно изкупила 10 946 бр. акции.

На 31.08.2016 г. Приста Ойл Холдинг ЕАД уведоми Монбат АД относно извършена от дружеството продажба на 1 950 000 броя акции или 5 % от капитала на Монбат АД. В резултат на промяната Приста Ойл Холдинг ЕАД притежава пряко 16 666 371 броя акции с право на глас или 42.73 % и чрез свързаното лице – Монбат Трейдинг ООД притежава 2 752 800 броя акции с право на глас или 7,06 %. Общият брой на притежаваните акции и права на глас пряко и чрез свързани лица от страна на Приста Ойл Холдинг ЕАД е 19 419 171 бр. или 49,79 % Върху притежаваните от Монбат Трейдинг ООД и Приста Ойл Холдинг ЕАД акции има сключен залог по реда на Закона за Договорите за финансови обезпечения (ЗДФО) в полза на Уникредит Булбанк АД във връзка с предоставен заем от Уникредит Булбанк АД на Приста Инвест 2016 АД.

Уникредит Банк Австрия АГ е ангажирана като под-агент на Приста Холдко Кооператив У.А. (в качеството му на акционер в Приста Ойл Груп Б.В., който на свой ред е основен и единствен акционер в Приста Ойл Холдинг ЕАД и 90% акционер в Монбат Трейдинг ООД). Към 31.12.2015 г., според агентско споразумение Уникредит Банк Австрия АГ държи 1,376,400 акции или 3.53% от капитала на Дружеството, с краен собственик Монбат Трейдинг ООД и 4,588,121 акции или 11.76% от капитала на Дружеството, с краен собственик Приста Ойл Холдинг ЕАД.

През 2016 година, акциите държани от Уникредит Банк Австрия АГ, 1,376,400 акции или 3.53% от капитала на Дружеството, с краен собственик Монбат Трейдинг ООД и 4,588,121 акции или 11.76% от капитала на Дружеството с краен собственик Приста Ойл Холдинг ЕАД, са отблокирани - като крайният собственик не е променен.

На 28.10.2015 г. е извършена сделка за прехвърляне на 1 950 000 броя акции или 5 % от капитала на Монбат АД в Централен депозитар АД. Към 31.12.2015, в резултат на промяната Приста Ойл Холдинг ЕАД притежава пряко 16 666 371 броя акции право на глас или 42,73 % от капитала на Дружеството и чрез свързаното лице – Монбат Трейдинг ООД притежава 2 752 800 броя акции с право на глас или 7,06 % от капитала на Дружеството. Общият брой на притежаваните акции и права на глас пряко и чрез свързани лица от страна на Приста Ойл Холдинг ЕАД е 19 419 171 бр. или 49,79 % от капитала на Монбат АД.

Приста Холдко Кооператив У.А. уведоми Монбат АД относно извършена сделка за придобиване на 1 950 000 броя акции или 5 % от капитала на Монбат АД с дата на сепълмент на сделката в Централен депозитар АД - 28.10.2015 г. В резултат на промяната Приста Холдко Кооператив У.А. притежава пряко 10 053 758 броя акции към 31.12.2015 или 25,78 % от капитала на Монбат АД. Приста Холдко Кооператив У.А. упражнява правото на глас пряко, а не чрез свързани лица. В края на октомври 2015 г. Приста Холдко Кооператив У.А. предостави на Приста Ойл Холдинг ЕАД опция за обратно изкупуване на акциите, прехвърлени на 28.10.2015 Опцията изтича на 1-ви юни 2016 година и може да се упражни по всяко време преди датата на изтичане. С допълнително споразумение от края на октомври 2015 г, Приста Холдко Кооператив У.А. предостави правото на упражнение на глас на общото събрание на акционерите на Дружеството, свързано с прехвърлените акции на Приста Ойл Холдинг ЕАД. Опцията за обратно изкупуване е упражнена през 2016 г. и Приста Ойл Холдинг ЕАД придобива 1 950 000 броя акции или 5 % от капитала на Монбат АД .

Приста Ойл Холдинг ЕАД - акционер притежаващ над 25 на сто от акциите с право на глас в Монбат АД уведоми за продажба на 1 950 000 броя акции с право на глас на регулиран пазар в Р България. Датата на сепълмента на сделката е 31.08.2016 г., а средната цена на една акция - 6.92124 лв.

	2016	2015
	брой	брой
	акции	акции
Брой издадени и напълно платени акции:		
В началото на годината	38 989 054	39 000 000
Обратно изкупени	-	(10 946)
Брой издадени и напълно платени акции	38 989 054	38 989 054
Общ брой акции, оторизирани на 31 декември	38 989 054	38 989 054

Списъкът на основните акционери на Дружеството е представен, както следва:

	31 декември 2016	31 декември 2016	31 декември 2015	31 декември 2015
	Брой акции	%	Брой акции	%
Приста ойл холдинг ЕАД	16 666 371	42.73	12 078 250	30.97
Приста Холдко Кооператив У.А.	8 103 758	20.78	10 053 758	25.78
Уникредит Банк Австрия АГ	-	-	5 964 521	15.29
Монбат Трейдинг ООД	2 752 800	7.06	1 376 400	3.53
УПФ Доверие	2 549 457	6.54	1 593 957	4.09
ЗУПФ Алианс България	2 029 556	5.20	1 570 577	4.03
Други физически и юридически лица	6 898 058	17.69	6 362 537	16.31
	39 000 000	100	39 000 000	100
Изкупени собствени акции от други физ.и юрид. лица	(10 946)	(0.03)	(10 946)	(0.03)
	38 989 054	99.97	38 989 054	99.97

17.2. Премиян резерв

Премияния резерв на Групата представлява постъпления, получени в допълнение към номиналната стойност на издадените през 2006 г. акции. Постъпленията са включени в премияния резерв, намалени с регистрационните и други регулаторни такси.

Превъзпещението над номинала от 1 лв. за всяка продадена акция и таксите на инвестиционния посредник са отчетени в увеличение стойността на премияния резерв до 28 538 хил. лв. към 31.12.2016 г. (31.12.2015 г.- 28 538 хил. лв.)

През 2015 г. Групата обратно изкупува 10 946 бр. акции. Превъзпещението над номинала от 1 лев за всяка акция е отчетено, като намаление стойността на премияния резерв.

17.3. Общи резерви

Всички суми са в '000 лв.	Законови резерви	Други резерви	Общо
Салдо към 01 януари 2015 г.	3 900	60 886	64 786
Прехвърляне на печалба	-	207	207
Салдо към 31 декември 2015 г.	3 900	61 093	64 993
Салдо към 31 декември 2016 г.	3 900	61 093	64 993

Законови резерви

Законовите резерви представляват 10% законови резерви заделени от текущите печалбите според изискванията на Търговския закон до достигане на 10% от акционерния капитал.

Други резерви

Другите резерви към 31.12.2016 г. са в размер на 61 093 хил. лв. и са формирани от неразпределена печалба на Групата от 2006 г., 2008 г., 2009 г., 2010 г., 2012 г., 2013, 2014 г. и други изменения.

Резерв от преизчисляване на чуждестранна валута

В резерва от преизчисляване на чужда валута се включват валутни курсови разлики от преизчисляване на чуждестранни дейности на Групата. През 2016 г. са формирани курсови разлики в размер на 1 073 хил. лв. от преизчисляване на непарични позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута и отчитани по обменния курс към датата, на която е определена справедливата им стойност.

18. Провизии за гаранции

Балансовите стойности на провизиите могат да бъдат представени, както следва:

	Провизии за гаранции '000 лв.	
Балансова стойност към 1 януари 2016 г.		462
Начислени / (използвани) суми		(279)
Балансова стойност към 31 декември 2016 г.		183
	2016	2015
	'000 лв.	'000 лв.
Текущи		
Балансова стойност	183	462
	183	462

Провизиите за гаранции представляват признати суми, които Групата очаква да извърши като разходи за гаранционно обслужване и подмяна при дефект на основните продукти през следващата една година. Признатата провизия е изчислена на база най-добрата приблизителна оценка, която ръководството на Групата може да направи на база минал опит и очаквана реализация на продуктите.

19. Възнаграждения на персонала

19.1. Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала включват:

	2016	2015
	'000 лв.	'000 лв.
Разходи за заплати	(19 259)	(15 216)
Разходи за социални осигуровки	(3 920)	(3 098)
Разходи за персонала	(23 179)	(18 314)

19.2. Задължения към персонала

Задълженията към персонала за пенсии, заплати и неизползвани отпуски, включени в отчета за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Задължения за заплати	545	498
Задължения за осигуровки	672	540
Задължения за компенсирани отпуски	311	248
Задължения към персонала и осигурителни институции	1 528	1 286

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към настоящи служители на Групата, които следва да бъдат уредени през 2017 г. Други краткосрочни задължения към персонала възникват главно във връзка с натрупани неизползвани отпуски в края на отчетния период.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Групата не е начислила правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица”, тъй като на база минал опит не очаква такива да възникнат.

20. Заеми

Заемите включват следните финансови пасиви:

	Текущи		Нетекущи	
	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:				
Банкови заеми	58 173	48 446	46 626	12 610
Общо балансова стойност	58 173	48 446	46 626	12 610

20.1. Заеми, отчитани по амортизирана стойност

Описание на договорите за банкови заеми:

1. Юробанк България АД

Договор № 100-532 от 16.05.2007 г.

Дата на падеж: 16.05.2017 г.

Размер на кредита: 6 100 000 EUR

Вид на кредита: Инвестиционен кредит

Лихви и комисионни: 3 М EURIBOR + надбавка

Обезпечения: Договорна ипотека върху недвижими имоти: УПИ XXIII от 27 250 кв.м. в гр. Монтана, ведно с построените върху него сгради. Особен залог върху движими вещи собственост на Монбат АД – ДМА Машини, съоръжения и оборудване на стойност 2 934 860 евро, автомобили на стойност 131 484 евро и ДМА Оборудване придобито със средства от кредита.

Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 371 538 евро или 621 051 лв.

2. Райфайзенбанк ЕАД

Договор от 28.11.2013, Анекс N5/12.05.2016

Дата на падеж: 15.12.2016 за подлимит А, 15.11.2018 за подлимит В

Размер на кредита: 5 700 000 EUR

Вид на кредита: Инвестиционен

Лихви и комисионни: 1 month EURIBOR + надбавка

Обезпечения: Първа по ред договорна ипотека на машини, вкл. Линия Енджитек собственост на Монбат Рисайклинг ЕАД и първа по ред ипотека на земя и производствени сгради, собственост на Монбат АД и на Монбат Рисайклинг ЕАД.

Особен залог върху МСО собственост на Монбат АД.

Първи по ред особен залог върху настоящи и бъдещи вземания по сметки в банката..

Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 1 434 679 евро или 2 805 989 лв.

3. Райфайзенбанк ЕАД

Договор от 25.02.2014,

Дата на падеж: 15.02.2017

Размер на кредита: 3 200 000 EUR

Вид на кредита: Революиращ

Лихви и комисионни: 1 month EURIBOR + надбавка

Обезпечения: Договорна ипотека на ПИ 48489.5.279 , ПИ 48489.5.281, ПИ 48489.5.396, ведно с построените върху тях сгради, находящи се в гр. Монтана, ул. Индустриална, собственост на Монбат АД и на Монбат Рисайклинг ЕАД. Залог върху МСО собственост на Монбат АД и Монбат Рисайклинг ЕАД. Първи по ред особен залог върху всички настоящи и бъдещи вземания по сметки в банката.

С анекс N 4 от 30.06.2016 г. се увеличава размера на кредита до 4 200 000 EUR :

Дата на падеж: 15.05.2017 г.

Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 4 138 891 EUR или 8 094 968 лв.

4. Юробанк България АД

Договор № 339/07.12.2004 г.

Дата на падеж: 01.09.2014 г.

Размер на кредита: 2 200 000 EUR

Вид на кредита: Кредитна линия

Лихви и комисионни: 3 M Euribor + надбавка

Обезпечения: Особен залог вписан в ЦРОЗ

С допълнително споразумение от 29.07.2014 г. кредита се превалутира в лева

Дата на падеж: 01.09.2017 г.

Размер на кредита: 9 192 401 лева

Вид на кредита: Кредитна линия

Лихви и комисионни: 3 M Sofibor + надбавка

Обезпечения: Особен залог на вещи и материални запаси, собственост на Монбат АД

Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 9 192 401 лв.

5. Юробанк България АД

Договор № 100-972 от 23.11.2010 г.

Дата на падеж: 29.08.2015 г.

Размер на кредита: 1 000 000 EUR

Вид на кредита: За оборотни средства

Лихви и комисионни: 3 м EURIBOR + надбавка

Обезпечения:

Имот 1:1/2 идеална част от поземлен имот с идентификационен №48489.282 по кадастрална карта на гр.Монтана, одобрена със Заповед № РД-18-19-/05.04.2006 на изпълнителния директор на АК.

Имот 2:1/2 идеална част от поземлен имот с идентификационен №48489.282 по кадастрална карта на гр.Монтана, одобрена със Заповед № РД-18-19-/05.04.2006 на изпълнителния директор на АК.

Особен залог:

Залог 1: Машини, съоръжения и автомобили, находящи се в производствената сграда на Монбат АД в гр. Монтана, ул. Индустриална №72.

Залог 2: Автокантар и портиерна със застроена площ от 102 кв.м., съгласно доказателствен документ за собственост и инвентарен номер 300000003.

Залог 3: Разтоварище, със застроена площ от 1 980 кв.м., съгласно доказателствен документ за собственост и инвентарен номер 3000000004.

Особен залог вписан в ЦРОЗ- ДМА и движими вещи.

Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 0 евро. или 0 лв.

С допълнително споразумение от 29.07.2014 г. кредита се превалутира в лева

Дата на падеж: 01.09.2017 г.

Размер на кредита: 1 955 830 лева

Вид на кредита: Кредитна линия

Лихви и комисионни: 3 М Sofibor + надбавка

Обезпечения: Особен залог на вещи и материални запаси, собственост на Монбат АД Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 1 946 503 лв.

6. Хишо Ное Групе банк АГ Договор за кредит от 16.05.2014 г.

Дата на падеж: 03.10.2018 г.

Размер на кредита: 10 000 000 EUR

Вид на кредита: Инвестиционен

Лихви и комисионни: 3 М EURIBOR + надбавка

Обезпечения: Особен залог върху съвкупност от притежаваните от Монбат АД акции на Монбат Рисайклинг ЕАД.

Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 10 000 000 евро или 19 558 300 лв.

7. Банка ДСК ЕАД

Дог.№1675/16.09.2015 г.

Дата на падеж: 10.09.2017 г.

Размер на кредита: 2 500 000 евро

Вид на кредита: за оборотни средства

Лихви: 3 М EURIBOR+надбавка

Обезпечение: Особен залог върху материални запаси.

Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 2 500 000 евро или 4 889 575 лв.

8. Банка ДСК ЕАД

Дог.№1674/16.09.2015 г.

Дата на падеж: 10.09.2017 г.

Размер на кредита: 2 000 000 лева

Вид на кредита: за оборотни средства

Лихви: 1 М SOFIBOR+надбавка

Обезпечение: Особен залог върху материални запаси.

Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 1 998 545 лева.

9. SG Експресбанк

Дог. От 11.07.2016 г.

Дата на падеж: 10.07.2017 г.

Размер на кредита: 3 500 000 EUR

Вид на кредита: за оборотни средства

Лихви: 1 М EURIBOR+надбавка

Обезпечение: Особен залог върху материални запаси. . Особен залог върху вземания по банкови сметки в банката.

Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 3 498 325 EUR или 6 842 130 лева.

10. Райфайзенбанк България ЕАД

Дог. от 09.11.2015 г.
Дата на падеж: 15.05.2017 г.
Размер на кредита: 490 000 EUR
Вид на кредита: Овърдрафт
Лихви: 1 М SOFIBOR+надбавка
Обезпечение: Необезпечен..
Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 488 158 лева.

11. Хипо Ное Груше банк АГ

Дог. от 21.07.2016 г.
Дата на падеж: 22.07.2021 г.
Размер на кредита: 3 600 000 EUR
Вид на кредита: Овърдрафт
Лихви: 6 М EURIBOR+надбавка
Обезпечение: Втори особен залог върху съвкупност от притежаваните от Монбат АД акции на Монбат Рисайклинг ЕАД.
Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 3 600 000 EUR или 7 040 988 лева.

12. Българо-Американска Кредитна Банка АД

Дог. от 20.10.2016 г.
Дата на падеж: 20.11.2017 г.
Размер на кредита: 5 000 000 лева
Вид на кредита: Овърдрафт
Лихви: 3 М SOFIBOR+надбавка
Обезпечение: Първи по ред особен залог върху съвкупност от вземания от трети лица.
Особен залог върху движими вещи, собственост на кредитополучателя- стоки в оборот, стокowo-материални запаси.
Усвоена сума към 31.12.2016 г. в размер на 5 000 000 лева.

13. Картови сметки с кредитен лимит от 100 хил. лв. и усвоени суми към 31.12.2016 г. в размер на 9 хил. лв.

14. СИБанк ЕАД

Дог. N 1317/18.03.2016
Дата на падеж: 20.07.2018
Размер на кредита: 2 700 000 евро.
Вид на кредита: За оборотни средства
Лихви : 3 М EURIBOR+надбавка
Обезпечения:
Поземлен имот с идентификационен номер 72624.603.300., в едно с построените върху него сгради. Поземлен имот с идентификационен номер 72624.603.190., в едно с построените върху него сгради. Поземлен имот с идентификационен номер 72624.603.191., в едно с построените върху него сгради. Поземлен имот с идентификационен номер 72624.603.193., в едно с построените върху него сгради. Поземлен имот с идентификационен номер 72624.603.196., в едно с построените върху него сгради.
Особен залог върху ДМА. Залог върху паричните по вземания в СИБанк.
Остатък към 31.12.2016 г. в размер на 1 499 924 EUR или 2 933 597 лв.

15. СИБанк ЕАД

Дог.1318/18.03.2016
Дата на падеж: 20.03.2021
Размер на кредита: 5 035 000 евро.

Вид на кредита: Инвестиционен кредит

Лихви : 3 М EURIBOR+надбавка

Обезпечения: Поземлен имот с идентификационен номер 72624.603.300., в едно с построените върху него сгради. Поземлен имот с идентификационен номер 72624.603.190., в едно с построените върху него сгради. Поземлен имот с идентификационен номер 72624.603.191., в едно с построените върху него сгради. Поземлен имот с идентификационен номер 72624.603.193., в едно с построените върху него сгради. Поземлен имот с идентификационен номер 72624.603.196., в едно с построените върху него сгради.

Особен залог върху ДМА. Залог върху паричните по вземания в СИБанк.

Остатък към 31.12.2016 г. в размер на 5 035 000 EUR или 9 847 604 лв.

16. Креди Агрикол Банка Румъния

Дог N 019/21/2011 г.

Дата на падеж: 05.12.2017 г.

Размер на кредита: 3 500 000 евро

Вид на кредита: Кредитна линия

Лихви и комисионни: 3 М EURIBOR + надбавка

Обезпечения: Корпоративна гаранция на името на Монбат АД, както и преработващо оборудване за рециклиране на отпадни акумулатори – ротационна пещ ВJ, бойлер 5000.

Остатък към 31.12.2016 г. в размер на 3 491 000 евро или 6 827 802 лв.

17. Райфайзенбанк ЕАД

Дог. От 15.07.2015 г.

Дата на падеж: 30.09.2017 г.

Размер на кредита: 3 000 000 евро

Вид на кредита: Кредитна линия

Лихви и комисионни: 1 М EURIBOR + надбавка

Обезпечения: Първи по ред особен залог върху вземания към банката

Трети по ред особен залог върху инсталация Енджитек

Първи по ред особен залог върху материални запаси

Остатък към 31.12.2016 г. в размер на 3 000 000 евро или 5 867 490 лв.

18. Райфайзенбанк ЕАД

Дог. От 30.06.2016 г.

Дата на падеж: 25.05.2021 г.

Размер на кредита: 2 200 000 евро

Вид на кредита: Кредитна линия

Лихви и комисионни: 1 М EURIBOR + надбавка

Обезпечения: Първи по ред особен залог върху вземания към банката

Първи по ред особен залог върху инсталация Енджитек, кислородна горелка ВJ

Първи по ред особен залог върху машини купени със средства на кредита

Първи по ред особен залог върху материални запаси.

Остатък към 31.12.2016 г. в размер на 1 146 214 евро или 2 241 800 лв.

19. Пиреос Банк

Договор N 196/2016 г.

Дата на падеж: 30.08.2017 г.

Размер на кредита 1 500 000 евра.

Вид на кредита : за оборотни средства

Лихви 3 М EURIBOR +надбавка

Погасяване: Погасяване текущо в зависимост от размера на свободните парични средства.
Обезпечение: Първи по ред особен залог върху вземания.
Първи по ред особен залог върху съвкупност от вземания от трети лица.
Остатък към 31.12.2016 г. 1 105 337 евро или 2 161 852 лв.

20. Инвестбанк АД

Договор N ФЦ1554/27.08.2015 г.
Дата на падеж: 26.09.2022 г.
Размер на кредита 2 000 000 EUR.
Вид на кредита : инвестиционен
Лихви 3 М EURIBOR +надбавка
Погасяване: На 79 помесечни вноски.
Обезпечение: Втори по ред ипотека върху поземлен имот находящ се в гр.Годец с площ 19200 кв.м..Втори по ред залог върху машини и съоръжения собственост на ИБТ. Първи по ред залог върху вземания и постъпления по разплащателни сметки в Инвестбанк.
Остатък към 31.12.2016 г. 1 796 000 EUR, или 3 512 670 лв.

21. Райфайзенбанк ЕАД

Договор 13.07.2016 г.
Дата на падеж: 25,03,2019 г.
Размер на кредита 1 100 000 лева.
Вид на кредита: кредитна линия
Лихви 1 М Sofibor +надбавка
Обезпечение: Първи по ред особен залог върху вземания към банката .Поръчителство на Монбат Рисайклинг ЕАД и Октагон интернешпънъл.
Остатък към 31.12.2016 г. 798 067 лв.

22. Райфайзенбанк ЕАД

Договор N 1/13,07,2016 г.
Дата на падеж: 25.07.2018 г.
Размер на кредита 2 000 000 лева.
Вид на кредита : кредитна линия
Лихви 1 М Sofibor +надбавка
Обезпечение: Първи по ред особен залог върху вземания към банката. Особен залог върху технологично оборудване за производство на светодиоди на Окта Лайт България АД. Особен залог върху вземания Поръчителство на Монбат Рисайклинг ЕАД и Октагон интернешпънъл.
Остатък към 31.12.2016 г. 119 343 лв.

23. Райфайзенбанк ЕАД

Договор 2/13,07,2016 г.
Дата на падеж: 25.07.2018 г.
Размер на кредита 2 000 000 лева.
Вид на кредита : кредитна линия
Лихви 1 М Sofibor +надбавка
Обезпечение: Първи по ред особен залог върху вземания към банката. Особен залог върху технологично оборудване за производство на светодиоди на Окта Лайт България АД. Особен залог върху вземания Поръчителство на Монбат Рисайклинг ЕАД и Октагон интернешпънъл.
Остатък към 31.12.2016 г. 2 000 000 лв.

20.2. Финансираня

Краткосрочната и дългосрочната част на финансирането към 31.12.2016 г. и 31.12.2015 г. е представено в следната таблица:

	2016 г.		2015 г.	
	Текуща част '000 лв.	Нетекуща част '000 лв.	Текуща част '000 лв.	Нетекуща част '000 лв.
Балансова стойност	806	4 183	806	4 999
	806	4 183	806	4 999

През 2013 г. „Монбат” АД и „Старт” АД спечелиха Проекти по Процедура BG161PO003-1.1.04 "Подкрепа за внедряване в производство на иновативни продукти, процеси и предоставяне на иновативни услуги", ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” на обща стойност 7 092 500 лева. Стойността на безвъзмездното финансиране по процедурата за двата проекта е 3 542 940 лева., отпусната през 2015 г. Проектът е за производство на два вида батерии с технология AGM – стационарни батерии (телекомуникационни) и автомобилни батерии с AGM технология.

По оперативна програма Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013 г. Монбат АД печели процедура „Технологична модернизация в големи предприятия“ и през 2012 г. му е отпусната безвъзмездна финансова помощ в размер на 4 227 хил. лв. за инвестиране в ново оборудване за производство на решетки и плочи за сухозаредни и залети оловно-кисели батерии.

21. Търговски задължения

Търговските задължения, отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние, включват:

	2016 '000 лв.	2015 '000 лв.
Задължения към доставчици	21 492	19 035

Нетната балансова стойност на търговските задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

22. Данъчни задължения

Данъчните задължения включват:

	2016 '000 лв.	2015 '000 лв.
Данък добавена стойност	1 120	1 234
Корпоративен данък	326	561
Данък върху дохода на физическите лица	197	184
Други данъци	676	162
	2 319	2 141

23. Други задължения

Другите задължения могат да бъдат обобщени, както следва:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Продуктова такса	1 191	885
Удръжки от персонала по други задължения	57	12
Приходи за бъдещи периоди-аванси	1 629	1 921
Дължими дивиденди на физически лица	57	48
Други краткосрочни задължения	650	287
	3 584	3 153

Съгласно Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци Групата начислява продуктова такса за батерии и акумулатори.

Таксата не се заплаща ефективно към Министерството на околната среда и водите, тъй като Групата е изпълнила изискванията на Закона за управление на отпадъците и извършва дейности по събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране, разкомплектоване и обезвреждане на отпадъци. Със заповед № РД 257 от 16.05.2016 г. на Министъра на околната среда и водите, начислената продуктова такса за 2015 г. е опростена и Групата е отчетла приход в размер на 885 хил. лв. Начислената продуктова такса през 2016 г. се очаква да бъде опростена със заповед на Министъра на околната среда и водите през 2017 г., тъй като Групата продължава да спазва изискванията на Закона за управление на отпадъците.

24. Приходи от продажби и други приходи

Приходите от продажби на Групата могат да бъдат анализирани, както следва:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Приходи от продажба на продукция	250 453	227 571
Приходи от предоставяне на услуги	1 950	2 070
Приходи от продажба на стоки	3 163	9 158
Приходи от финансираня	3 251	815
Други в т.ч. отписани задължения	7 350	5 854
	266 167	245 468

25. Разходи за материали

Разходите за материали включват:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Основни материали	(160 128)	(131 975)
Горива и смазочни материали	(6 397)	(6 894)
Електроенергия	(5 805)	(5 021)
Резервни части и окомплектовка	(2 658)	(2 137)
Опаковъчни и други материали	(1 943)	(1 132)
Други разходи	(2 164)	(2 004)
	(179 095)	(149 163)

26. Разходи за външни услуги

Разходите за външни услуги включват:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Разходи за дистрибуция	(12 273)	(11 021)
Застраховки	(1 002)	(901)
Разходи за наем	(507)	(479)
Разходи за реклама	(518)	(394)
Хонорари по граждански договори	(523)	(450)
Одит на годишен финансов отчет	(150)	(62)
Други разходи	(8 167)	(6 129)
	(23 140)	(19 436)

27. Печалба от продажба на нетекущи активи

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Приходи от продажба	355	1 305
Балансова стойност на продадените нетекущи активи	(352)	(1 302)
Печалба от продажба на нетекущи активи	3	3

28. Други разходи

Другите разходи включват:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Дарения	(250)	(292)
Обезценка на вземания	(1 051)	(477)
Разходи за командировки	(662)	(460)
Представителни разходи	(224)	(157)
Отписани материални запаси	(1 411)	(1 138)
Обезценка на материални запаси	(1 358)	-
Отписани вземания (активи)	(280)	(212)
Глоби, лихви, санкции	-	(2 760)
Други	(2 235)	(1 534)
	(7 471)	(7 030)

29. Финансови приходи и разходи

Финансовите разходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Разходи за лихви	(2 431)	(2 077)
Други финансови разходи	(870)	(970)
Финансови разходи	(3 301)	(3 047)

Финансовите приходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Приходи от лихви върху пари и парични еквиваленти	1	3
Приходи от лихви върху финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	1 094	1 304
Общо приходи от лихви по финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	1 094	1 304
Финансови приходи	1 095	1 307

30. Други финансови позиции

Другите финансови позиции включват:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Загуба от промяна във валутните курсове по вземания и задължения	(906)	(111)
Други финансови позиции	(906)	(111)

31. Разходи за данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на ефективната данъчна ставка в размер на 10% (2015 г.: 10%), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Печалба преди данъчно облагане	28 450	24 121
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данъци върху дохода	(2 845)	(2 412)
Непризнати приходи и разходи за данъчни цели, непризнати отсрочени данъчни активи и ефект от разлики в прилаганите данъчни ставки	(819)	(824)
Текущ разход за данъци върху дохода	(3 664)	(3 236)
Разходите за данъци включват:		
Текущ разход за данъци	(3 594)	(3 280)
Отсрочени данъчни разходи:		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	(70)	44
Разходи за данъци върху дохода	(3 664)	(3 236)
Ефективна данъчна ставка	12.88 %	13.42 %

Пояснение 10 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви.

32. Доход на акция и дивиденди

32.1. Доход на акция

Основният доход е изчислен като за числител е използвана нетната печалба, подлежаща на разпределение между акционерите на предприятието майка.

Среднопретегленият брой акции, използван за изчисляването на основния доходна акция, както и нетната печалба, подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции, е представен, както следва:

	2016	2015
Печалба, подлежаща на разпределение (в лв.)	26 527 000	22 051 000
Средно претеглен брой акции	38 997 000	38 997 000
Основен доход на акция (в лв. за акция)	0.68	0.57

32.2. Дивиденди

На ОСА, проведено 27.06.2016 г. е взето решение за разпределение на дивидент в размер на 10 920 000 лв., който е част от печалбата за 2015 г.

До 31 декември 2016 г., дружеството е изплатило дивидент общо в размер на 10 150 852 лв.

На ОСА, проведено 25.06.2015 г. е взето решение за разпределение на дивидент в размер на 5 850 000 лв., който е част от печалбата за 2014 г. До 31 декември 2015 г., Дружеството е изплатило дивидент общо в размер на 5 587 540 лв.

32.3. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Групата включват акционерите, ключов управленски персонал и други свързани лица описани по-долу.

Ако не е изрично упоменато, транзакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции. Разчетните суми обикновено се изплащат по банков път.

Свързаните лица на Групата са описани по – долу:

Свързано лице	Държава	Вид свързаност
Приста ойл Груп В.У	Холандия	Предприятие Майка
"МОНБАТ ТРЕЙДИНГ" ООД	България	Свързано лице
"ПРИСТА ОЙЛ" ЕАД	България	Предприятие Майка
ПРИСТА ХОЛДКО КООПЕРАТИФ" У.А.	Холандия	Свързано лице
"ПРИСТА РИАЛ ЕСТЕЙТС"	България	Свързано лице
"ПРИСТА ОЙЛ ТРЕЙДИНГ"	България	Свързано лице
"ПРИСТА ОЙЛ"	Румъния	Свързано лице
"ПРИСТА ОЙЛ"	Одеса	Свързано лице
"ПРИСТА ОЙЛ"	Киев	Свързано лице
"ПРИСТА ОЙЛ"	Унгария	Свързано лице

Свързано лице	Държава	Вид свързаност
"ПРИСТА ОЙЛ"	Словакия	Свързано лице
"ПРИСТА ОЙЛ"	Македония	Свързано лице
"ПРИСТА ОЙЛ"	Сърбия	Свързано лице
"ПРИСТА ОЙЛ"	Турция	Свързано лице
„МОНБАТ ХОЛДИНГ“ BV	Холандия	Свързано лице
Бобко ООД	България	Пламен Бобоков
Винарска къща Русе АД	България	Пламен Бобоков
Вуелта Европа АД	България	Пламен Бобоков
Приста Порт АД	България	Пламен Бобоков
Югланс ООД	България	Пламен Бобоков
Левента ООД	България	Пламен Бобоков
ПРР ООД	България	Пламен Бобоков
Фондация „Братя Бобокови“	България	Атанас Бобоков
Приста Ойл Рали Тийм	България	Атанас Бобоков
ФК Дунав – Русе	България	Атанас Бобоков
МОЛ РУСЕ ИНВЕСТ ООД	България	Атанас Бобоков
СД на ПРОЕКТ РУСЕ АД	България	Атанас Бобоков
Поморие Винярд АД	България	Атанас Бобоков
Торлашка сренца ЕООД	България	Атанас Бобоков
Агрохолд АД	България	Александър Чаушев
Експо Груп АД	България	Александър Чаушев
Агенция за мениджмънт и реклама в спорта ЕАД	България	Александър Чаушев
Софсървис ООД	България	Александър Чаушев
Българска стопанска камара – съюз на българския бизнес	България	Атанас Бобоков
ТК ВВВ – Про тенис	България	Пламен Бобоков
Зитекс ООД	България	Атанас Бобоков
Екобат АД	България	Свързано лице
Българо Румънска индустриална камара	България	Пламен Бобоков
Поддържане чистотата на морските води АД	България	Пламен Бобоков
ИБТ ООД	България	Свързано лице
Стар Ойл	Женева	Атанас Бобоков
Пламен Стоилов Бобоков	България	Член на СД на Монбат АД
Александър Викторев Чаушев	България	Член на СД на Монбат АД
Николай Георгиев Тренчев	България	Член на СД на Монбат АД
Стоян Сталев	България	Член на СД на Монбат АД
Атанас Стоилов Бобоков	България	Член на СД на Монбат АД
Йордан Атанасов Карабиниев	България	Член на СД на Монбат АД
Флориан Хют	Германия	Член на СД на Монбат АД
Петър Николов Бозаджиев	България	Член на СД на Монбат АД
Евелина Славчева	България	Член на СД на Монбат АД

32.4. Сделки с акционери

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Монбат Трейдинг ООД		
- покупка на стоки и услуги	242	1 007
- разпределен дивидент	771	413
- продажба на услуги	24	24

Приста ойл ЕАД

- покупка на стоки	-	1 652
- покупка на други	7	18
- покупка на материали	27	14
- покупка на услуги	283	67
- покупка на НДМА	44	48
- продажба на стоки	2 776	9 011
- продажба на услуги	-	53
- продажба на други	2	186
- начислена лихва	757	904

32.5. Сделки с ключов управленски персонал

Ключовия управленски персонал на Групата включва членовете на управителния съвет и надзорния съвет. Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват следните разходи:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Краткосрочни възнаграждения		
- заплати	4 062	3 082
- разходи за социални осигуровки	213	204
- служебни автомобили	127	131
	<u>4 402</u>	<u>3 417</u>

32.6. Сделки с други свързани лица

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
ПЧМВ АД		
- начислена лихва	9	66
- покупка материали	(23)	(2)
- покупка на услуги	(26)	(6)

ИБТ ООД

- покупка на ДМА	(116)	(20)
- покупка на други	(3)	-
- покупка на материали	(3)	(10)
- продажба на продукция	38	3
- продажба на услуги	-	10

КОМ ЕООД

- покупка на ДМА	-	(1 816)
- покупка на услуги	(19)	(31)
- покупка на материали	(1)	(105)

Агенция Апекс ООД

- продажба на продукция	-	45
-------------------------	---	----

Атанас Бобоков

- предоставени средства	-	(235)
- възстановени средства	155	-

33. Разчети със свързани лица в края на годината

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Текущи вземания от:		
- Агенция Апекс - търговски вземания	20	74
- Атанас Бобоков – предоставени средства	430	585
- Приста ойл ЕАД – предоставени средства	18 140	18 140
- Приста ойл ЕАД – търговски вземания	6 782	6 668
- Приста ойл ЕАД – лихви	2 416	1 659
- ПЧМВ АД – предоставени средства	-	1 360
- ПЧМВ АД – лихви	-	195
- ИБТ ООД – предоставени средства	81	123
- ИБТ ООД – търговски вземания	54	46
- ИБТ ООД – лихви	30	14
- КОМ ЕООД - лихви	105	8
- КОМ ЕООД – предоставени средства	2 150	2 100
- Окта Лайт ЕООД – лихви	-	8
- Октагон интернейшънъл- предоставени средства	427	427
- Октагон интернейшънъл- лихви	31	15
- Георги Тренчев – предоставени средства	5	5
- Монбат Трейдинг ООД –търговски вземания	2	-
- Флориан Хюит – предоставени средства	98	-
- Монбат Еко проджект – предоставени средства	222	-
- Монбат Еко проджект – лихви	2	-
	30 995	31 427

Нетекущи задължения към:

- Екобат АД – дивиденди	6	6
- Бат АД – дивиденди	1	1
	7	7

Текущи задължения към:

- Приста ойл ЕАД – търговски задължения	357	24
- Монбат Трейдинг ООД- дивиденди	771	184
- Монбат Трейдинг ООД-търговски задължения	-	9
- Окта Лайт ЕООД – търговски задължения	-	1
- ИБТ-търговски задължения	15	4
- КОМ ЕООД – търговски задължения	67	83
- Приста ойл Румъния	2	-
- ПЧМВ АД – търговски задължения	12	-
- Торлашка среща ЕООД - търговски задължения	20	-
	1 244	305

Основните договори за отпуснати заеми на свързани лица са описани, както следва:

1. Приста ойл Холдинг ЕАД

• **Договори от 2013 г.**

Депозити, предоставени на Приста ойл Холдинг ЕАД
Депозирана сума: 17 594 хил. лв.
Срок на депозита : 22.04.2016 г.
Лихва: 6 % годишен лихвен процент
Остатък по депозита към 31.12.2016 г. 11 328 хил. лв.
Погасяване: без утвърден погасителен план

• **Договори от 2014 г.**

Депозити, предоставени на Приста ойл Холдинг ЕАД
Депозирана сума: 2 900 хил. лв.
Срок на депозита : 07.04.2016 г.
Лихва: 6 % годишен лихвен процент
Остатък по депозита към 31.12.2016 г. 2 900 хил. лв.
Погасяване: без утвърден погасителен план
С анекс от 01.06.2015 г. лихвения процент по всички отпуснати кредити се редуцира на 4%. Останалите условия не са променени.

34. Условни активи и условни пасиви

През годината няма предявени различни гаранционни и правни искове към Групата. Условните активи могат да бъдат представени в следната таблица:

	2016 000 лв.	2015 000 лв.
Получени акредитиви	1 350	741
	<u>1 350</u>	<u>741</u>

Условните пасиви могат да бъдат представени в следната таблица:

	2016 000 лв.	2015 000 лв.
Банкови гаранции	249	644
	<u>249</u>	<u>644</u>

35. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Групата могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	Пояснение	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Нетекущи активи			
Дългосрочни финансови активи:	9	8	8
		<u>8</u>	<u>8</u>

Кредити и вземания:			
- Краткосрочни финансови активи	12	10	547
- Търговски и други вземания	13,15	56 143	41 647
- Вземания от свързани лица	33	30 995	31 427
Пари и парични еквиваленти	16	5 550	15 232
		<u>92 698</u>	<u>88 853</u>

Финансови пасиви	Пояснение	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:			
Нетекущи пасиви			
- Нетекущи заеми	20.1	46 526	12 610
- Финансов лизинг	8.1	1 948	1 266
- Задължения към свързани лица	33	7	7
		<u>48 581</u>	<u>13 883</u>

Текущи пасиви			
- Текущи заеми	20.1	58 173	48 446
- Финансов лизинг	8.1	515	427
- Задължения към свързани лица	33	1 244	305
- Търговски и други задължения	21,23	25 076	22 188
		85 008	71 366

Вижте пояснение 3.16 за информацията относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти. Методите, използвани за оценка на справедливите стойности са описани в пояснение 3.16. Описание на политиката и целите за управление на риска на Групата относно финансовите инструменти е представено в пояснение 376.

36. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Групата е изложена на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Групата вижте пояснение 35. Най-значимите финансови рискове, на които е изложена Групата са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Управлението на риска на Групата се осъществява от централната администрация на Групата в сътрудничество с управителния съвет. Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средносрочни парични потоци, като намали излагането си на финансови пазари. Дългосрочните финансови инвестиции се управляват, така че да имат дълготрайна възвращаемост.

Групата не се занимава активно с търгуването на финансови активи за спекулативни цели, нито пък издава опции.

Вследствие на използването на финансови инструменти Групата е изложена на пазарен риск и по-конкретно на риск от промени във валутния курс, лихвен риск, както и риск от промяната на конкретни цени, което се дължи на оперативната и инвестиционната дейност на Групата.

36.1. Анализ на пазарния риск

36.1.1. Валутен риск

По-голямата част от сделките на Групата се осъществяват в български лева. Чуждестранните транзакции на Групата, деноминирани главно в щатски долари и британски лири, излагат Групата на валутен риск.

За да намали валутния риск, Групата следи паричните потоци, които не са в български лева. По принцип има отделни процедури за управление на риска за краткосрочните и дългосрочните парични потоци в чуждестранна валута. В случаите, когато сумите за плащане и получаване в определена валута се очаква да се компенсират взаимно, то тогава не се налага хеджиране.

Финансовите активи и пасиви, които са деноминирани в чуждестранна валута и са преизчислени в български лева към края на отчетния период, са представени, както следва:

	Излагане на краткосрочен риск
	Щатски долари
	'000
31 декември 2016 г.	
Финансови активи	1 145
Финансови пасиви	(478)
Общо излагане на риск	<u>667</u>
31 декември 2015 г.	
Финансови активи	4 294
Финансови пасиви	(5 007)
Общо излагане на риск	<u>(713)</u>

Представените по-долу таблици показват чувствителността на годишния нетен финансов резултат след данъци и на собствения капитал към вероятна промяна на валутните курсове на българския лев спрямо следните чуждестранни валути:

- Щатски долар +/- 10% (за 2015 г. +/- 10%)
- Британски лири +/- 10% (за 2015 г. +/- 10%)

Всички други параметри са приети за константни.

Тези проценти са определени на база на осреднените валутни курсове за последните 12 месеца. Анализът на чувствителността се базира на инвестициите на Групата във финансови инструменти в чуждестранна валута, държани към края на отчетния период

31 декември 2016 г.	Повишение на курса на българския лев		Понижение на курса на българския лев	
	Нетен финансов резултат	Собствен капитал	Нетен финансов резултат	Собствен капитал
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Щатски долари (+/- 10%)	67	67	(67)	(67)

31 декември 2015 г.	Повишение на курса на българския лев		Понижение на курса на българския лев	
	Нетен финансов резултат	Собствен капитал	Нетен финансов резултат	Собствен капитал
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Щатски долари (+/- 10%)	(71)	(71)	71	71

Излагането на риск от промени във валутните курсове варира през годината в зависимост от обема на извършените международни сделки. Въпреки това се счита, че представеният по-горе анализ представя степента на излагане на Групата на валутен риск.

36.1.2. Лихвен риск

Политиката на Групата е насочена към минимизиране на лихвения риск при дългосрочно финансиране. Към 31 декември 2016 г. Групата е изложена на риск от промяна на пазарните лихвени проценти по банковите си заеми, които са с променлив лихвен процент. Всички други финансови активи и пасиви на Групата са с фиксирани лихвени проценти, каквито са били и в предходната година.

Ако лихвеният процент се увеличи с 5% (2015 г.: 5%), то тогава тази промяна ще се отрази по следния начин:

Ефект върху финансовия резултат за годината

	‘000
31 декември 2016 г.	(123)
31 декември 2015 г.	(104)

Ако лихвеният процент се намали с 5% (2015 г.: 5%), то тогава тази промяна ще се отрази по следния начин:

Ефект върху финансовия резултат за годината

	‘000
31 декември 2016 г.	123
31 декември 2015 г.	104

36.2. Анализ на кредитния риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Групата. Групата е изложена на този риск във връзка с различни финансови инструменти, като напр. при предоставянето на заеми, възникване на вземания от клиенти, депозирание на средства и други. Излагането на Групата на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

Финансови активи	Пояснение	2016	2015
		‘000 лв.	‘000 лв.
Нетекущи активи			
Дългосрочни финансови активи:	9	8	8
		8	8
Кредити и вземания:			
- Краткосрочни финансови активи	12	10	547
- Търговски и други вземания	13,15	56 143	41 647
- Вземания от свързани лица	33	30 995	31 427
Пари и парични еквиваленти	16	5 550	15 232
		92 698	88 853

Групата редовно следи за изпълнението на задълженията на свои клиенти и на други контрагенти, установени индивидуално или по групи, и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Когато разходите не са прекалено високи, се набавят и използват данни за кредитен рейтинг от външни източници и/или финансови отчети на

клиентите и другите контрагенти. Политика на Групата е да извършва трансакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг. Ръководството на Групата счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са били обезценявани или са с настъпил падеж през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка.

Групата е предоставила финансовите си активи като обезпечение по други сделки.

Към датата на консолидирания финансов отчет някои от необезценените търговски вземания са с изтекъл срок на плащане. Възрастовата структура на необезценените просрочени финансови активи е следната:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Между 6 месеца и 1 година	720	694
Между 1 година и 2 години	-	-
Над 2 години	-	-
Общо	720	694

Групата не е изложена на значителен кредитен риск към нито един отделен контрагент или към група от контрагенти, които имат сходни характеристики. Търговските вземания се състоят от малък брой клиенти в една индустрия и географски области. На базата на исторически показатели, ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е добра.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти, средства на паричния пазар, необезпечени облигации и деривативни финансови инструменти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

Загуба от обезценка е призната по отношение на търговските вземания. Балансовите стойности описани по-горе, представляват максимално възможното излагане на кредитен риск на Групата по отношение на тези финансови инструменти.

36.3. Анализ на ликвидния риск

Ликвидният риск представлява рискът Групата да не може да погаси своите задължения. Групата посреща нуждите си от ликвидни средства, като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения, както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди ежедневно и ежеседмично, както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни, се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Групата за периода.

Групата държи пари в брой, за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер

Към 31 декември 2016 г. падежите на договорните задължения на Групата (съдържащи лихвени плащания, където е приложимо) са обобщени, както следва:

31 декември 2016 г.	Краткосрочни	Дългосрочни
	До 12 месеца	От 1 до 5 години
	'000 лв.	'000 лв.
Задължения към банки	58 173	46 626
Задължения по финансов лизинг	515	1 948
Задължения към свързани лица	1 244	7
Търговски и други задължения	25 076	-
Общо	85 008	48 581

В предходните отчетни периоди падежите на договорните задължения на Групата са обобщени, както следва:

31 декември 2015 г.	Краткосрочни	Дългосрочни
	До 12 месеца	От 1 до 5 години
	'000 лв.	'000 лв.
Задължения към банки	48 446	12 610
Задължения по финансов лизинг	427	1 266
Задължения към свързани лица	305	7
Търговски и други задължения	22 188	-
Общо	71 366	13 883

Стойностите, оповестени в този анализ на падежите на задълженията, представляват недисконтираните парични потоци по договорите, които могат да се различават от балансовите стойности на задълженията към отчетната дата.

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск Групата отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти, по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски вземания не надвишават значително текущите нужди от изходящ паричен поток. Съгласно сключените договори всички парични потоци от търговски и други вземания са дължими в срок до шест месеца.

37. Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Групата във връзка с управлението на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за акционерите, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Групата наблюдава капитала на базата на съотношението на коригирания собствен капитал към нетния дълг.

Групата определя коригирания капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал и субординирания дълг, представени в отчета за финансовото състояние.

Нетният дълг включва сумата на всички задължения, заемите, търговските и други задължения, намалена с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

Капиталът за представените отчетни периоди може да се анализира, както следва:

	2016	2015
	‘000 лв.	‘000 лв.
Собствен капитал	192 604	179 479
+Дълг	107 262	64 002
- Пари и парични еквиваленти	(5 550)	(15 232)
Нетен дълг	101 712	48 770
Съотношение нетен дълг към капитал	0.53	0.27

През 2016 г. няма съществена промяна в съотношението на коригирания капитал към нетния дълг спрямо предходните отчетни периоди. Групата поддържа високо съотношение на капитала спрямо общото финансиране.

38. Събития след края на отчетния период

Не са възниквали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на консолидирания финансов отчет и датата на одобрението му за публикуване

39. Одобрение на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет към 31 декември 2016 г. (включително сравнителната информация за 2016 г.) е одобрен и приет от Съвета на директорите на 27 април 2017 г.